

Uchwała Nr XXXVIII/251/2021
Rady Gminy Nowy Żmigród

z dnia 30 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Żmigród
na lata 2021 - 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.)

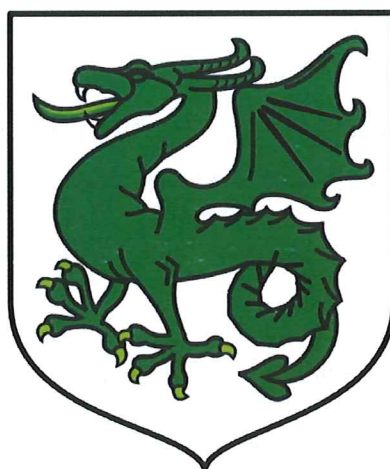
Rada Gminy Nowy Żmigród
uchwała co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Żmigród na lata 2021 - 2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Żmigród.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Henryk Strzelec
Henryk Strzelec

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWY ŻMIGRÓD NA LATA 2021-2027

2021 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I 1. Podstawa prawna	3
I 2. Uwarunkowania prawne	4
I. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNA GMINY	9
II 1. Lokalizacja.....	9
II 2. Demografia	11
II 3. Infrastruktura mieszkalna	14
II 4. Władze lokalne i jednostki budżetowe gminy	14
II 5. Rynek pracy.....	16
II 6. Służba zdrowia	19
II 7. Oświata.....	20
II 8. Instytucje Kultury.....	24
II 9. Sport	25
II 10. Bezpieczeństwo publiczne – policja i OSP	26
II 10. 1 Policja i dane nt. przestępczości	26
II 10. 2 Ochotnicza Straż Pożarna	28
II 11. Organizacje pozarządowe.....	29
II 11.1 Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi	29
II 11. 2. Lokalne NGO	30
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W UJĘCIU DZIAŁANOŚCI INSTYTUCJI PUBLICZNYCH GMINY NOWY ŻMIGRÓD.....	33
III 1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie i wybrane zasady pomocy społecznej	33
III 2. Zakres pomocy społecznej w gminie Nowy Żmigród.....	39
III 3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi.....	51
III 3.1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	51

III 3.2. Przestępczość pod wpływem alkoholu.....	58
III 4. Działania na rzecz wsparcia rodziny	58
III 4. 1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2019-2021	58
III 4. 2. Gminny Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	61
III 4.3 Niebieskie Karty i działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy	62
III 4.4. Instytucje wspierające ofiary przemocy w gminie Nowy Żmigród i powiecie jasielskim....	67
III 4.5. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - 2021”	68
III 4. 6. Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Nowy Żmigród na lata 2020-2022.....	69
III. WYBRANE LOKALNE PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY NOWY ŻMIGRÓD – WNIOSKI Z DIAGNOZY.....	70
IV 1. Grupa badana, cel i metodologia badań	70
IV 2. Wnioski z badań ankietowych dorosłych mieszkańców	71
IV 3. Wnioski z badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych	72
IV 4. Wnioski z badań ankietowych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.....	73
IV. ANALIZA SWOT.....	74
V. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWY ŻMIGRÓD NA LATA 2021-2027	80
VI 1. Misja gminy i prognoza zmian społecznych w zakresie objętym strategią	80
VI 2. Realizacja strategii	81
VI 2.1. Cel strategiczny I: Wspieranie rodziny i eliminowanie występowania dysfunkcji społecznych	82
VI 2.2. Cel strategiczny II: Profilaktyka i przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji oraz wykluczenia społecznego.....	87
VI 3. Koordynator realizacji strategii.....	91
VI 4. Monitorowanie i ewaluacja strategii.....	91
VI 5. Źródła finansowania i ramy finansowe.....	93
Spis wykresów, tabel i rysunków	95

WPROWADZENIE

I 1. PODSTAWA PRAWNA

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej jest obowiązkiem administracji publicznej, zarówno na poziomie administracji rządowej, jak i samorządowej. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) zawiera szczegółowy podział zadań pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego, wyodrębniając jednocześnie zadania własne tych jednostek i zadania im zlecone.

Zadania własne to zgodnie z art. 166 ust. 1 Konstytucji RP, zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej. Zadania zlecone to zadania, które ustawa zleca jednostkom samorządu terytorialnego, jeżeli wynika to z uzasadnionych potrzeb państwa (art. 166 ust. 2 Konstytucji RP). Pojęcie zadań zleconych stosuje się czasem również w odniesieniu do zadań z zakresu administracji rządowej powierzonych administracji samorządowej w drodze porozumienia.

W myśl art. 16 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego (w tym na władzach gminy) oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą. Gmina i powiat, obowiązane zgodnie z przepisami podanej ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Pomocy nie mogą również odmówić podmioty, którym jednostki samorządu terytorialnego zleciły realizację zadań, na zasadach określonych w art. 25 ustawy.

Najwięcej zadań z zakresu pomocy społecznej zostało nałożone na gminę jako jednostkę podstawową oraz najbliższą sprawom obywatela. Przepisy ustawy o samorządzie gminnym wskazują, że do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Dodatkowo, nadrzędnym celem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty i obejmuje m.in. sprawy pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych (art. 6 i 7 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym). Na szczeblu gminy pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących, koncentrując się przy tym na doraźnym rozwiązywaniu indywidualnych problemów.

Katalog zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest bardzo rozbudowany, można go jednak przedstawić w ramach podziału na kilka podstawowych grup:

- działania w zakresie opracowywania i realizacji strategii,
- zapewnienie podstaw egzystencji,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz opłacanie składek ubezpieczeniowych,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług socjalnych.

Obowiązek prawny w postaci sporządzenia i wdrożenia niniejszej Strategii stanowi art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy w brzmieniu:

„Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Co więcej, w **art. 16b ust. 1** podanej ustawy stwierdzono, że „gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych”.

W ust. 2 art. 16b został określony otwarty katalog obligatoryjnych elementów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Są to w szczególności:

- diagnoza sytuacji społecznej gminy,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie:
  - celów strategicznych projektowanych zmian,
  - kierunków niezbędnych działań,
  - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - wskaźników realizacji działań.

I 2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Z uwagi na bardzo rozległy i różnorodny zakres problemowy pomocy społecznej, projektując i stosując postanowienia przyjęte w niniejszej Strategii, należy uwzględnić wiele przepisów relewantnych aktów prawnych, w tym w szczególności:

- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.).

- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119),
- ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2167),
- ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.),
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. 2021 poz. 1915),
- ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194),
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217),
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716 ze zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 573),
- ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.),
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2021),
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611 ze zm.),
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1057),
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. 2020 poz. 176),
- ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2020 poz. 111),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),
- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1100 ze zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.)
- ustawy z dnia 13 czerwca 2005 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.),

- ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 ze zm.),
- ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 ze zm.),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 877 ze zm.),
- ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1282),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2020 poz. 821 ze zm.),
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 183),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawy z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781),
- Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P.2018.1007),
- ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 165 ze zm.).

Do najnowszych aktów prawnych rangi ustawowej, które wpływają na treść i zasady realizacji niniejszej Strategii należą:

- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) - obowiązująca w swojej zasadniczej części od 20 września 2019 r. (ostatnie z przepisów wchodzi w życie 6 września 2021 r.),

- ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 poz. 956, - tzw. „Ustawa Antyprzemocowa”) – obowiązująca od 30 listopada 2020 r.
- ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm.) – obowiązująca od 1 stycznia 2021 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Nowy Żmigród zachowuje spójność z celami wyznaczonymi w poniższych dokumentach o wymiarze unijnym, krajowym i regionalnym:

- Strategia Europa 2029,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Reform na lata 2020-2029,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021,
- Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025,
- Program rządowy „Dostępność Plus” 2018-2025,
- Strategia RP na rzecz Młodego Pokolenia (projekt),
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029,
- Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2016-2023,
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021,
- Wojewódzki Program na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021 - 2030
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2027,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

Niniejszą Strategię opracowano w zgodzie z obowiązującymi aktami prawa miejscowego powiatu jasielskiego i gminy Nowy Żmigród:

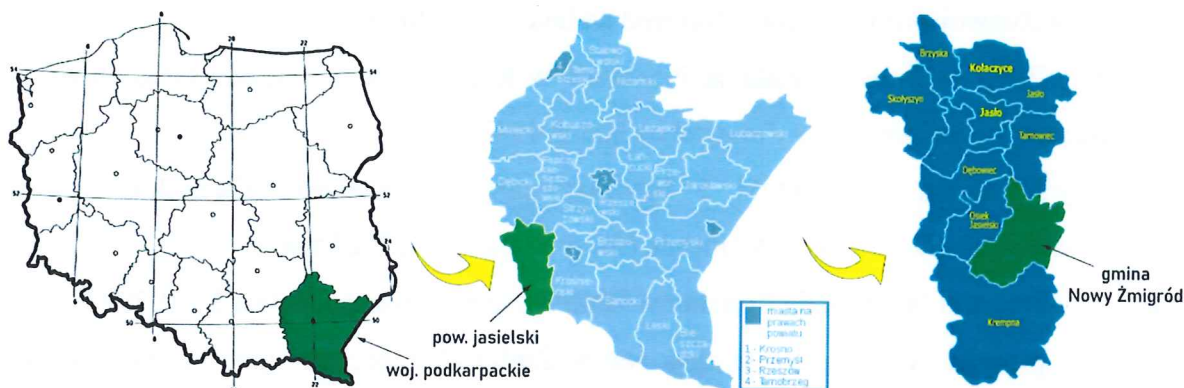
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Jasielskiego na lata 2016-2022,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025,
- Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2016-2022,
- Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014 –2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowy Żmigród na 2021 rok.
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Żmigród na lata 2020-2022,
- Roczny program współpracy Gminy Nowy Żmigród z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok.

I.CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNA GMINY

II 1. LOKALIZACJA

Gminę Nowy Żmigród utworzono Uchwałą nr XVIII/56/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej z dn. 4 grudnia 1972 roku. **Nowy Żmigród jest gminą wiejską o powierzchni 104,5 km kw.** Siedzibą gminy jest Nowy Żmigród.

Rys. 1. Położenie gminy Nowy Żmigród na mapie Polski, województwa i powiatu

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Nowy Żmigród leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, na terenie powiatu jasielskiego. Od północy sąsiaduje z gminą Tarnowiec, od wschodu z gminami Chorkówka i Dukla, od południa z gminą Krempna i od zachodu z gminą Osiek Jasielski i Dębowiec.

W skład Gminy wchodzi 18 miejscowości: Brzezowa, Desznica, Gorzyce, Grabanina, Jaworze, Kąty, Łężyny, Łysa Góra, Makowiska, Mytarka, Mytarz, Nienaszów, Nowy Żmigród, Sadki, Siedliska Żmigrodzkie, Skalnik, Stary Żmigród, Toki. Większość terenów ma charakter rolniczy.

Urozmaicona rzeźba terenu, rozległe strefy niczym niezmałconej ciszy, obszary chronionej przyrody – to niewątpliwe walory gminy. Charakterystyczne dla krajobrazu są okrągłe pagórki, porozdzielane licznymi dolinami potoków i głębokimi przełęczami.

Miejscowość Nowy Żmigród znajduje się w odległości 19 km na południe od Jasła. Jest to miejscowość usytuowana na skrzyżowaniu ważnych w przeszłości traktów handlowych prowadzących z północy przez Jasło i Przełęcz Beskid do Bardejowa oraz z zachodu przez

Gorlice, Biecz do Dukli, a stąd dalej na wschód. Obecnie są to często uczęszczane szlaki turystyczne.

Przez teren gminy Nowy Żmigród przebiegają ważne szlaki komunikacyjne prowadzące do granicy Polski ze Słowacją oraz dwie drogi wojewódzkie, których łączna długość wynosi 14,3 km:

– droga z Jasła przez Nowy Żmigród, Krempną – jako jedyna prowadząca przez malownicze tereny Magurskiego Parku Narodowego, do przejścia granicznego w Ożennej, funkcjonującego jako przejście małego ruchu turystycznego do Bardejowa na Słowacji,

– "Trasa Karpacka" prowadząca od Gorlic przez Nowy Żmigród, Duklę, Komańczę do Cisnej.

Ponadto przez teren gminy przechodzi łącznie 56 km dróg powiatowych oraz 31 km dróg gminnych.

Rys. 2. Mapa gminy Nowy Żmigród

Źródło: <https://biuletyn.net/nowyzmigrod>

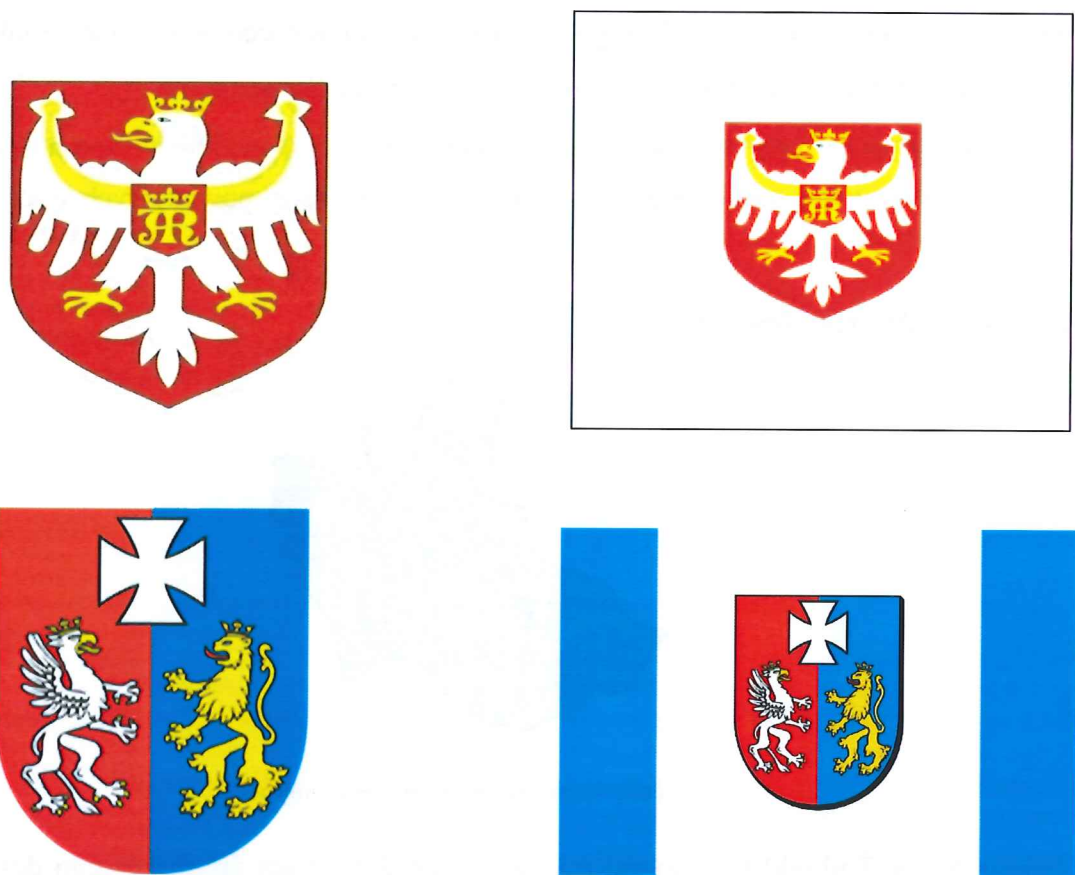
Gmina Nowy Żmigród leży wśród malowniczych dolin i gór źródłiskowego dorzecza górnej Wisłoki. Teren gminy Nowy Żmigród można podzielić na dwie części. Południowa część położona w Beskidzie Niskim objęta jest ustawową ochroną (Magurski Park Narodowy i Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego), pełniąc do tej pory funkcję rolno-leśną, oraz północną zlokalizowaną na obszarze Pogórza Środkowobeskidzkiego w obrębie Pogórza Jasielskiego położoną poza obszarem podlegającym ochronie prawnej również o funkcji rolno-leśnej.

Wieś położona jest na wysokości 320 m n.p.m. w widłach rzeki Wisłoki i potoku Niegoszcz. Na wschód i zachód od Nowego Żmigrodu ciągnie się szeroka śródgórska dolina, na południe wznoszą się pasma Beskidu Niskiego ze szczytami: Golesz (441 m), Grzywacka (567 m), Łysa Góra (641 m), Polana (551 m) i Dania (698 m).

Na terenie gminy Nowy Żmigród występują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, które zostały objęte ochroną prawną. Należą do nich:

- Magurski Park Narodowy (ok. 10,33% pow. gminy) – ma powierzchnię 19 438 ha, z czego 1070,4 ha znajduje się na terenie gminy Nowy Żmigród;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego – obejmuje południową część gminy;
- Rezerwat Łysa Góra – rezerwat przyrody o pow. 160,74 ha.

Rys. 3. Herb i flaga Powiatu Jasielskiego oraz Województwa Podkarpackiego

Źródło: samorząd.gov.pl/web/powiat-jasielski/,
<https://bip.podkarpackie.pl/index.php/informacje-ogolne-o-województwie/herb-i-flaga>

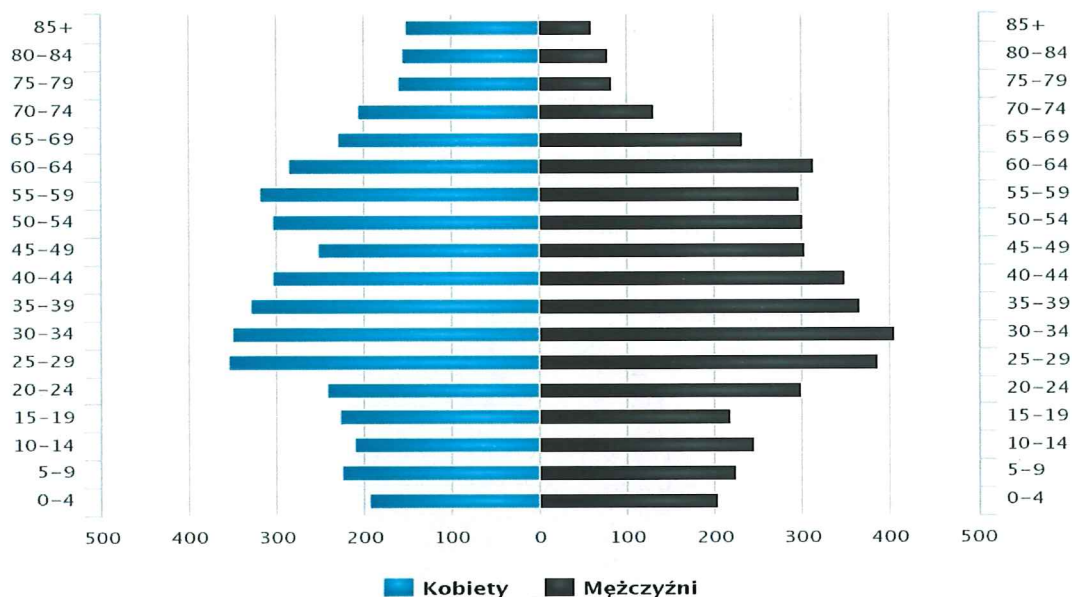
II 2. DEMOGRAFIA

Gmina Nowy Żmigród ma **9 009 mieszkańców**, czyli zamieszkuje ją **7,9%** ludności powiatu. Gmina stanowi **12,5%** powierzchni powiatu. Spośród mieszkańców gminy **49,9%** stanowią kobiety, a **50,1%** mężczyźni. **Współczynnik feminizacji** wynosi zatem **100** (100 kobiet przypada na 100 mężczyzn). W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o **4,6%**. Średni wiek mieszkańców wynosi **41 lat** i jest **porównywalny do** średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz **porównywalny do** średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy Nowy Żmigród, 2019

Piramida wieku mieszkańców gminy Nowy Żmigród, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Nowy Żmigród zawarli w 2019 roku **45 małżeństw**, co odpowiada **5** małżeństwom na **1000 mieszkańców**. Jest to **nieznacznie więcej** od wartości dla województwa podkarpackiego oraz **nieznacznie więcej** od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano **1** rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. **30,2%** mieszkańców gminy Nowy Żmigród jest stanu wolnego, **57,2%** żyje w małżeństwie, **2,3%** mieszkańców jest po rozwodzie, a **9,1%** to wdowy/wdowcy.

Gmina Nowy Żmigród ma **ujemny przyrost naturalny** wynoszący **-31** (75 urodzeń i 106 zgonów w 2019 r.). Odpowiada to przyrostowi naturalnemu **-3,43 na 1000** mieszkańców gminy Nowy Żmigród. W **2019** roku urodziło się **75 dzieci**, w tym 53,3% dziewczynek i 46,7% chłopców. **Współczynnik dynamiki demograficznej**, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi **0,90** i jest **znacznie mniejszy od** średniej dla województwa oraz **porównywalny do** współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W **2018** roku **48,2%** zgonów w gminie Nowy Żmigród spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną **25,4%** zgonów w gminie Nowy Żmigród były nowotwory, a **4,8%** zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na **1000** ludności gminy Nowy Żmigród przypada **11,73 zgonów**. Jest to **znacznie więcej od** wartości średniej dla województwa podkarpackiego oraz **więcej od** wartości średniej dla kraju.

W 2019 roku zarejestrowano **47** zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz **126** wymeldowań, w wyniku czego **saldo migracji wewnętrznych** wynosi dla gminy Nowy Żmigród - **79**. W tym

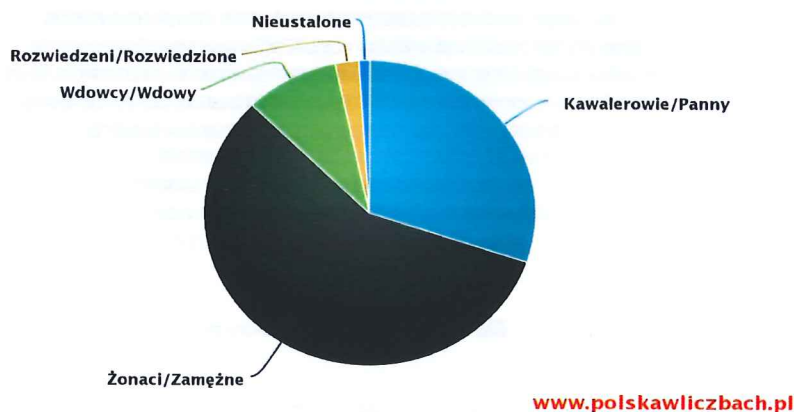
samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 5.

63,1% mieszkańców gminy Nowy Żmigród jest w wieku produkcyjnym, 17,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2. Stan cywilny ludności w gminie Nowy Żmigród

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Nowy Żmigród

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Wykres 3. Liczba małżeństw zawartych w gm. Nowy Żmigród (1995-2019)

Liczba małżeństw zawartych w gminie Nowy Żmigród w latach 1995 – 2019

(Źródło: GUS)

II 3. INFRASTRUKTURA MIESZKALNA

W 2019 roku w gminie Nowy Żmigród oddano do użytku **20** mieszkań. Na każdych **1000** mieszkańców oddano więc do użytku **2,22** nowych lokali. Jest to wartość **znacznie mniejsza od** wartości dla województwa podkarpackiego oraz **znacznie mniejsza od** średniej dla całej Polski.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Nowy Żmigród to **2 497** nireuchomości. Na każdych **1000** mieszkańców przypadają zatem **274** mieszkania. Jest to wartość **znacznie mniejsza od** wartości dla województwa podkarpackiego oraz **znacznie mniejsza od** średniej dla całej Polski.

100% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Nowy Żmigród to **6,30** i jest **znacznie większa od** przeciętnej liczby izb dla województwa podkarpackiego oraz **znacznie większa od** przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Nowy Żmigród to **128,70 m²** i jest **znacznie większa od** przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa podkarpackiego oraz **znacznie większa od** przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne **86,90%** mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, **83,26%** nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, **78,45%** mieszkań posiada łazienkę, **61,83%** korzysta z centralnego ogrzewania, a **72,49%** z gazu sieciowego.

II 4. WŁADZE LOKALNE I JEDNOSTKI BUDŻETOWE GMINY

W 2021 r. władza samorządowa wykonywana jest w gminie Nowy Żmigród przez następujące organy:

- Radę Gminy,
- Wójta Gminy (Grzegorz Bara),
- Sekretarza Gminy (Mateusz Buczyński),
- Skarbnika Gminy (Elżbieta Piotrowska).

Wójt wykonuje uchwały rady gminy i zadania gminy określone przepisami prawa. Do zadań wójta w szczególności należy:

- przygotowywanie projektów uchwał rady gminy,
- określenie sposobu wykonywania uchwał,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu,

- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Opracowuje on plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie alarm przeciwpowodziowy. Ponadto wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy, którego jest kierownikiem. Wykonuje również uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do gminnych jednostek organizacyjnych.

W bieżącej kadencji (2018-2023) Rada Gminy liczy 15 radnych, a jej przewodniczącym jest Henryk Strzelec. Prace Rady skupiają się w pięciu komisjach:

- 1) Komisja Rewizyjna,
- 2) Komisja Skarg i Wniosków,
- 3) Komisja Budżetu, Finansów, Planowania i Regulaminowa,
- 4) Komisja Przestrzegania Prawa, Zdrowia i Opieki Społecznej, Oświaty i Młodzieży,
- 5) Komisja Rolnictwa, Leśnictwa, Ochrony Środowiska, Inicjatyw Gospodarczych i Gospodarki Komunalnej.

Jednostkami organizacyjnymi gminy Nowy Żmigród są:

1. Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie,
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie wraz dwiema filiami:
  - 2.1. Filia Kąty,
  - 2.2. Filia Nienaszów-Nienaszów- Dom Ludowy,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Centrum Usług Wspólnych,
5. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia,
6. Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Władysława Findysza – Męczennika w Nowym Żmigrodzie - 38 - 230 Nowy Żmigród, ul. Mickiewicza 4,
7. Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Łężynach - Łęzyny 144, 38 - 230 Nowy Żmigród,
8. Szkoła Podstawowa w Nienaszowie - Nienaszów 309,
9. Szkoła Podstawowa w Makowiskach - Makowiska 12,
10. Szkoła Podstawowa w Łysej Górze - Łysa Góra 72,
11. Szkoła Podstawowa w Kątach - Kąty 183,
12. Szkoła Podstawowa w Desznicy - Desznica 35,
13. Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Żmigrodzie wchodząca w skład Szkoły Podstawowej w Nowym Żmigrodzie,
14. Przedszkole Gminne – 38-230 Nowy Żmigród, ul. Mickiewicza 6,
15. Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Żmigrodzie.

II 5. RYNEK PRACY

W gminie Nowy Żmigród na **1000** mieszkańców pracuje **49** osób. **71,7%** wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a **28,3%** mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Nowy Żmigród wynosiło w 2019 roku **10,1%** (**12,2%** wśród kobiet i **8,4%** wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Nowy Żmigród wynosiło **3 813,37 PLN**, co odpowiada **78.90%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nowy Żmigród **933** osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a **142** pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi **-791**. **47,3%** aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nowy Żmigród pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), **24,8%** w przemyśle i budownictwie, a **8,3%** w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz **0,9%** pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wykres 4. Szacunkowa stopa bezrobocia (2004-2019)

W gminie Nowy Żmigród w roku 2019 w rejestrze **REGON** zarejestrowanych było **559** podmiotów gospodarki narodowej, z czego **439** stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 41 nowych podmiotów, a **23** podmioty zostały

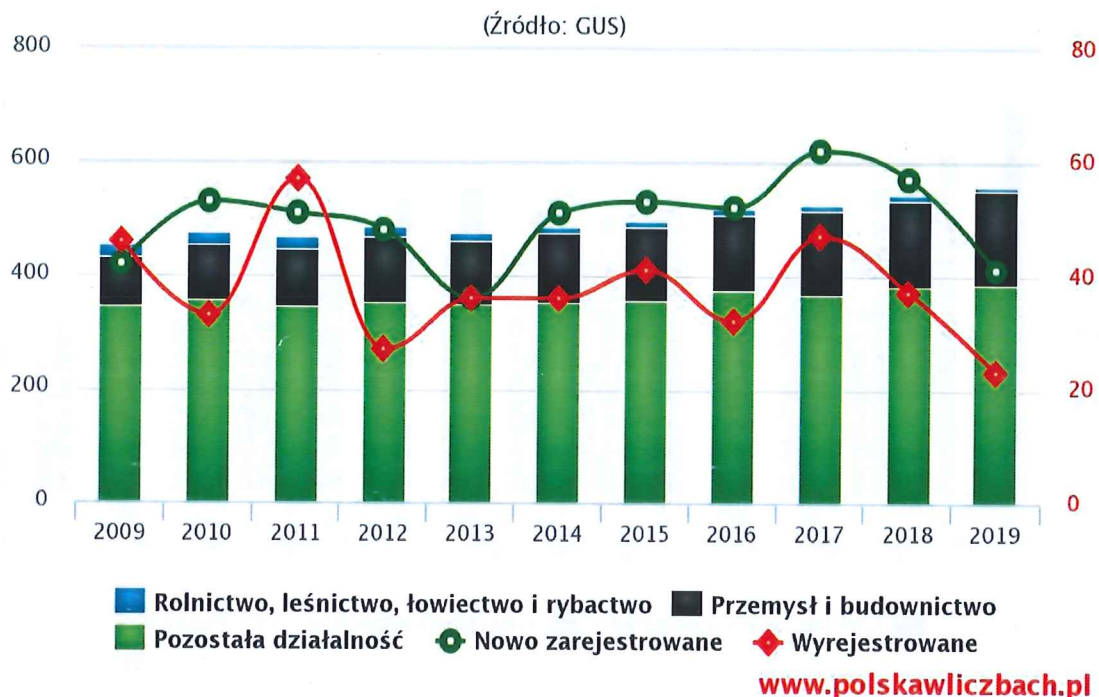
wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (62) podmiotów zarejestrowano w roku 2017, a najmniej (36) w roku 2013. W tym samym okresie najczęściej (57) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (23) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Nowy Żmigród najczęściej (14) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (541) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

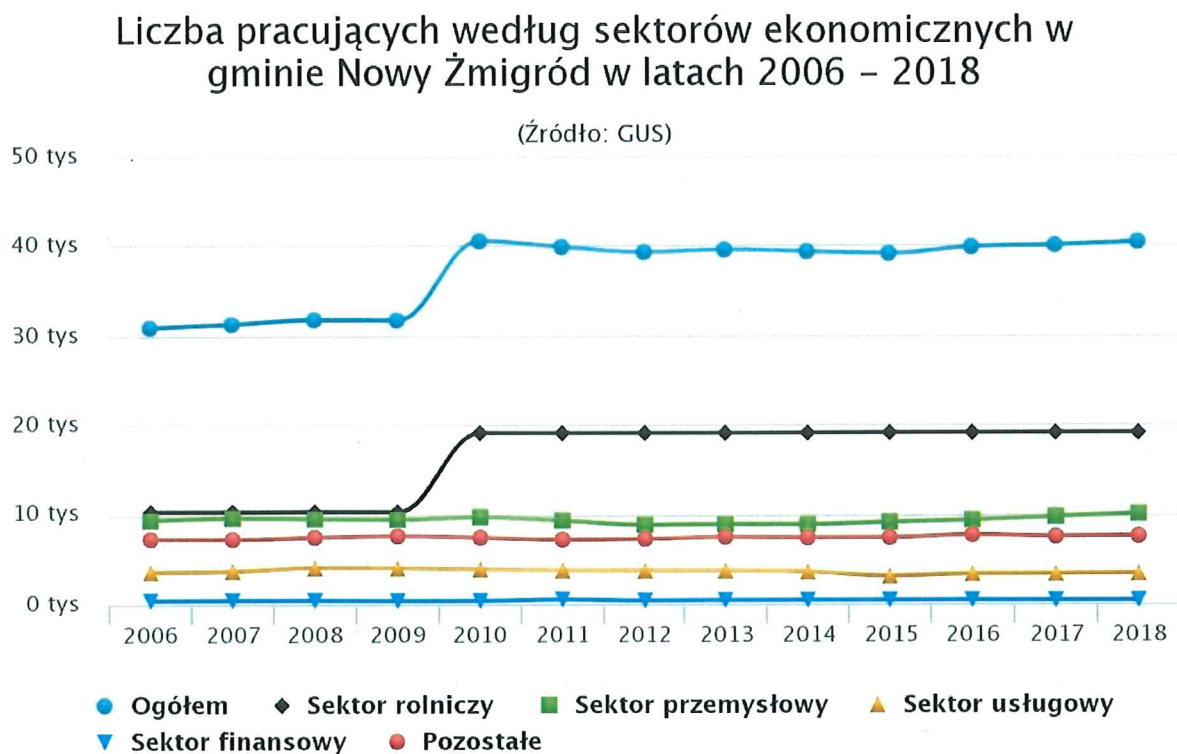
1,6% (9) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 29,3% (164) podmiotów, a 69,1% (386) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Nowy Żmigród najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (31.4%) oraz budownictwo (25.1%).

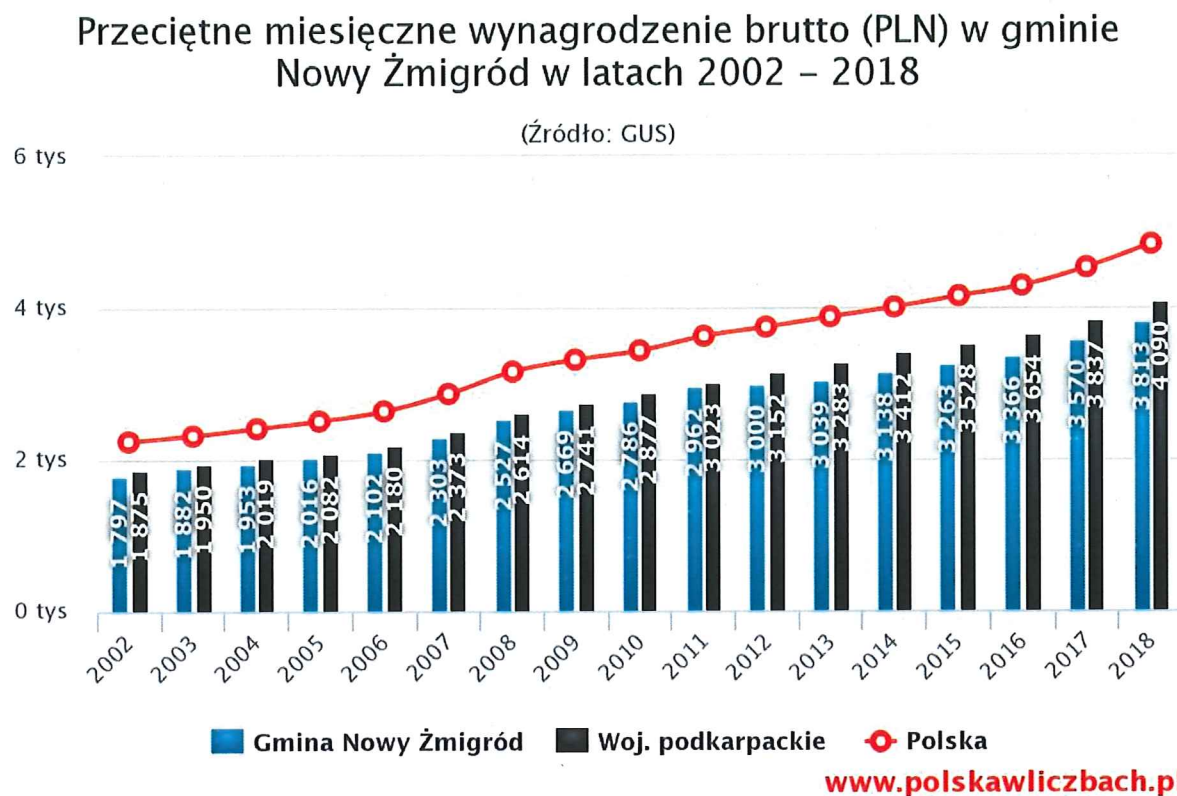
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej w gm. NŻ wpisane do rejestru REGON (2009-2019)

Wykres 6. Liczba pracujących wg sektorów ekonomicznych (2006-2018)

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w I. 2002-2018

II 6. SŁUŻBA ZDROWIA

Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia (SPGOZ) w Nowym Żmigrodzie jest podmiotem leczniczym nie będącym przedsiębiorcą. Jego działalność statutowa polega na świadczeniu usług zdrowotnych pacjentom. Głównym źródłem przychodów Ośrodka są przychody z działalności podstawowej z tytułu kontraktów zawartych z NFZ na świadczenie usług zdrowotnych. W 2019 r. kontrakty medyczne zawarte z NFZ dotyczyły świadczeń zdrowotnych Podstawowej Opieki Zdrowotnej, specjalistycznych usług z zakresu ginekologii i położnictwa a także świadczeń rehabilitacji leczniczej.

Podstawowa Opieka Zdrowotna swoim zakresem obejmuje świadczenia udzielane przez lekarza POZ, pielęgniarkę rodzinną, położną środowiskową oraz pielęgniarkę szkolną. Kontrakty zawarte z NFZ na realizację świadczeń z zakresu Podstawowej Opieki Zdrowotnej rozliczane są na podstawie ustalonych rocznych stawek kapitacyjnych dla aktywnych deklaracji pacjentów w poszczególnych komórkach. Ośrodek Zdrowia w ramach POZ świadczy usługi zarówno w formie ambulatoryjnej jak i wyjazdowej.

W 2019 r. lekarze pracujący w Ośrodku Zdrowia udzielili łącznie 32889 świadczeń zdrowotnych, z czego 308 świadczeń udzielonych zostało w domu pacjenta, tzw. wizyta wyjazdowa. SPGOZ zapewnia profesjonalną opiekę medyczną zarówno osobom dorosłym jak i dzieciom. Do specyficznych świadczeń opieki medycznej dla dzieci należą przede wszystkim wizyty patronażowe czy bilanse zdrowia.

Mieszkańcy Gminy Nowy Żmigród oprócz opieki lekarskiej korzystają także z pomocy medycznej pielęgniarek środowiskowych oraz położnej POZ. Pacjenci Ośrodka to także uczniowie szkół mieszczących się na terenie Gminy, nad którymi opiekę medyczną sprawują pielęgniarki szkolne. Praca pielęgniarki szkolnej koncentruje się nie tylko na udzieleniu pomocy doraźnej uczniom, lecz w swym zakresie obejmuje również bilanse oraz szczepienia ochronne.

W SPGOZ funkcjonuje Poradnia Położniczo- Ginekologiczna, której pacjentkami są zarówno mieszkanki Gminy Nowy Żmigród jak i Gmin ościennych. W 2019 r. w Poradni Położniczo- Ginekologicznej udzielono 878 świadczeń, z czego 193 porady dotyczyły kobiet ciężarnych. Podczas wizyty pacjentki mogą liczyć na wykonanie profesjonalnego badania ginekologicznego na nowoczesnym aparacie USG.

Do usług specjalistycznych wykonywanych w SPGOZ w Nowym Żmigrodzie zaliczamy także świadczenia rehabilitacji leczniczej, z której w roku 2019 skorzystało 960 pacjentów. Świadczenia te obejmują pięć rodzajów zabiegów:

- elektrollecznictwo

- światłolecznictwo i termoterapia
- magnetoterapia
- kinezyterapia
- masaże.

Z roku na rok obserwowany jest wzrost zapotrzebowania na świadczenia rehabilitacji leczniczej. Poziom nadwykonań za 2019 r. wyniósł 19915 pkt, co pokazuje jak duże jest rzeczywiste zapotrzebowanie na świadczenia rehabilitacyjne w stosunku do narzuconych przez NFZ limitów finansowania. Ustalone limity przyczyniają się jedynie do wydłużenia czasu oczekiwania na przyjęcie oraz rosnącej kolejki oczekujących.

Ośrodek zapewnia dostęp do podstawowych badań diagnostycznych dla swoich pacjentów. W 2019 r. wykonano 513 badań EKG, a 250 pacjentom zbadano poziom cukru we krwi. Placówka posiada nowoczesny aparat USG Siemens, z którego w 2019 r. skorzystało 497 pacjentów POZ.

II 7. OŚWIATA

2 042 mieszkańców gminy Nowy Żmigród jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 975 kobiet oraz 1 067 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,8% wykształcenie policealne, 10,9% średnie ogólnokształcące, a 17,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,3% mieszkańców gminy Nowy Żmigród, gimnazjalnym 6,0%, natomiast 21,9% podstawowym ukończonym. 1,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 8. Poziom wykształcenia w gm. Nowy Żmigród

W porównaniu do całego województwa podkarpackiego mieszkańcy gminy Nowy Żmigród mają **nieznacznie niższy** poziom wykształcenia. Wśród **kobiet** mieszkających w gminie Nowy Żmigród największy odsetek ma wykształcenie **podstawowe ukończone (24,4%)** oraz **zasadnicze zawodowe (18,9%)**. **Mężczyźni** najczęściej mają wykształcenie **zasadnicze zawodowe (34,2%)** oraz **podstawowe ukończone (19,2%)**.

W roku 2018 w gminie Nowy Żmigród mieściło się **1** przedszkole, w którym do **5** oddziałów uczęszczało **110** dzieci (**49** dziewczynek oraz **61** chłopców). Dostępnych było **125** miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Nowy Żmigród mieściło się **1** przedszkole, w którym do **4** oddziałów uczęszczało **90** dzieci (**55** dziewczynek oraz **35** chłopców). Dostępnych było **100** miejsc.

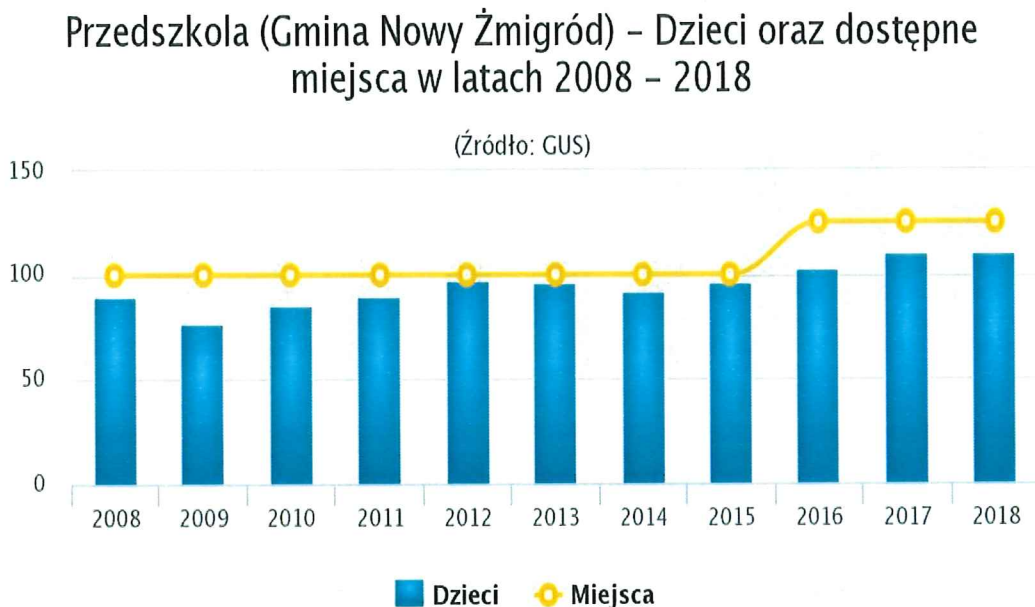
15,9% mieszkańców gminy Nowy Żmigród w wieku potencjalnej nauki (**3-24 lata**) zalicza się do przedziału **3-6 lat** - wychowanie przedszkolne (**16,3%** wśród dziewczynek i **15,5%** wśród chłopców). Na **tysiąc** dzieci w wieku przedszkolnym **569** uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na **jedno miejsce** w placówce wychowania przedszkolnego przypada **2,02** dzieci w wieku przedszkolnym.

Placówkę ma **9** szkół podstawowych, w których uczyło się **758** uczniów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Nowy Żmigród placówkę miało **10** szkół podstawowych, w których w **47** oddziałach uczyło się **656** uczniów. W grupie wiekowej **3-24** lata na poziomie podstawowym (**7-12 lat**) kształcą się **27,0%** ludności (**26,9%** wśród dziewczynek i **27,2%** wśród chłopców). Na **1** oddział w szkołach podstawowych przypada **12,3** uczniów. **Współczynnik skolaryzacji brutto** (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi **94,49**.

W gminie Nowy Żmigród znajduje się **1 liceum** ogólnokształcące, w którym w **4** oddziałach uczyło się **64** uczniów (**38** kobiet oraz **26** mężczyzn). W 2018 r. zarejestrowano **28** absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Nowy Żmigród placówkę miała **1** liceum ogólnokształcące, w którym w **4** oddziałach uczyło się **121** uczniów (**70** kobiet oraz **51** mężczyzn). W 2008 zarejestrowano **34** absolwentów.

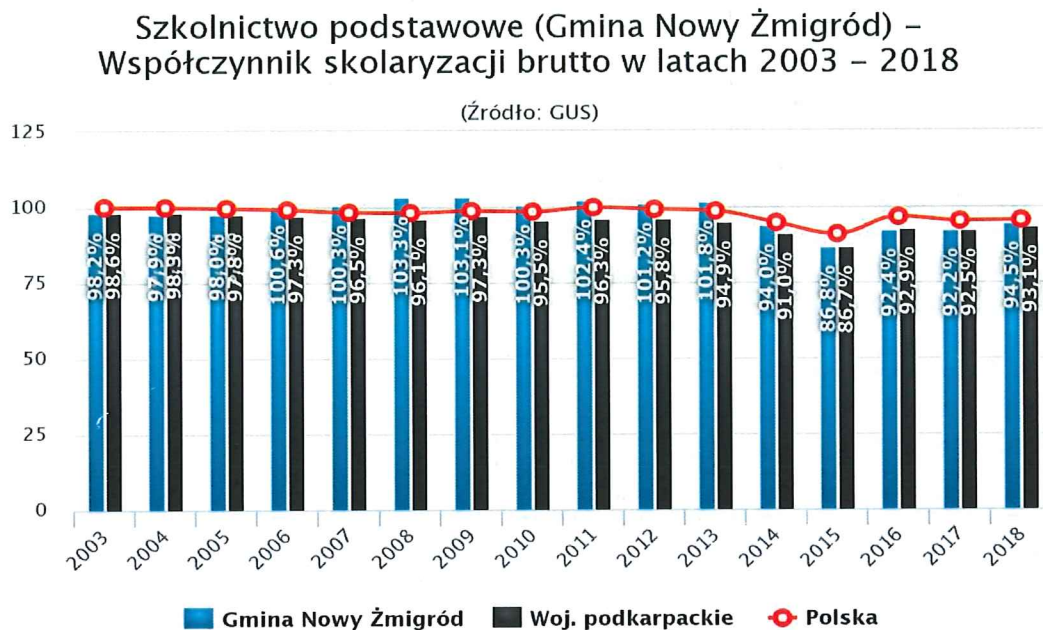
Na **1** oddział w szkołach ogólnokształcących przypada **16** uczniów. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w **szkołach wyższych (19-24 lat)** znajduje się **26,5%** mieszkańców gminy Nowy Żmigród w wieku potencjalnej nauki (**24,7%** kobiet i **28,1%** mężczyzn).

Wykres 9. Przedszkola w gm. Nowy Żmigród - dzieci i dostępne miejsca (2008-2018)

www.polskawliczbach.pl

Wykres 10. Współczynnik skolaryzacji w gm. Nowy Żmigród (2003-2018)

www.polskawliczbach.pl

Wykres 11. Szkoły podstawowe w gm. Nowy Żmigród (2208-2018)

Szkoły podstawowe (Gmina Nowy Żmigród) – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 – 2018

www.polskawliczbach.pl

Tabela 1. Placówki oświatowe w gm. Nowy Żmigród w roku szk. 2018/2019

Nazwa	Adres	Nauczyciele	Dzieci w oddziale przedszkolnym	Uczniowie
Placówki publiczne				
Przedszkole Gminne Nowy Żmigród	ul. Mickiewicza 6 38-230 Nowy Żmigród	11	110	x
Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Władysława Findysza - Męczennika w Zespole Szkół w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 4 38-230 Nowy Żmigród	39	x	276
Szkoła Podstawowa w ZS w Nienaszowie	Nienaszów 309, 38-230 Nowy Żmigród	18	24	127
Szkoła Podstawowa w Kątach im. Adama Mickiewicza	Kąty 183 38-230 Kąty	20	19	129
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Łęczynach	Łęczyna 144 38-230 Łęczyna	19	22	122
Szkoła Podstawowa w Łysej Górze	Łysa Góra 72 38-230 Łysa Góra	17	13	45
Szkoła Podstawowa w Makowiskach	Makowiska 12 38-230 Makowiska	19	11	31
Szkoła Podstawowa w Desznicy im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	Desznica 35 38-230 Desznica	15	8	23
Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Żmigrodzie w Zespole Szkół w Nowym Żmigrodzie	Stary Żmigród 72 38-230 Stary Żmigród	Wliczeni do SP w ZS w NŻ	11	5
Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Nowym Żmigrodzie – prowadzone przez Stowarzyszenie "Kopernik" w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 18 38-230 Nowy Żmigród	b.d	x	64
Placówki niepubliczne				
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Skalniku	Skalnik 15 38-230 Skalnik	b.d	b.d.	b.d.

RAZEM		158	218	758 (822 z LO)
-------	--	-----	-----	-------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowy Żmigród

Wykres 12. Licea ogólnokształcące w gm. Nowy Żmigród (2008-2018)

II 8. INSTYTUCJE KULTURY

Od 1992 r. Gmina Nowy Żmigród pozostaje organizatorem dla dwóch następujących samorządowych instytucji kultury:

- Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie prowadzi dwie filie: Kąty i Nienaszów.

Ponadto na obszarze gminy prowadzi działalność Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej z funkcją muzealno – ekspozycyjną. Muzeum zostało otwarte 2 lipca 2016 roku, a założycielem i podmiotem prowadzącym jest Towarzystwo Miłośników Nowego Żmigrodu.

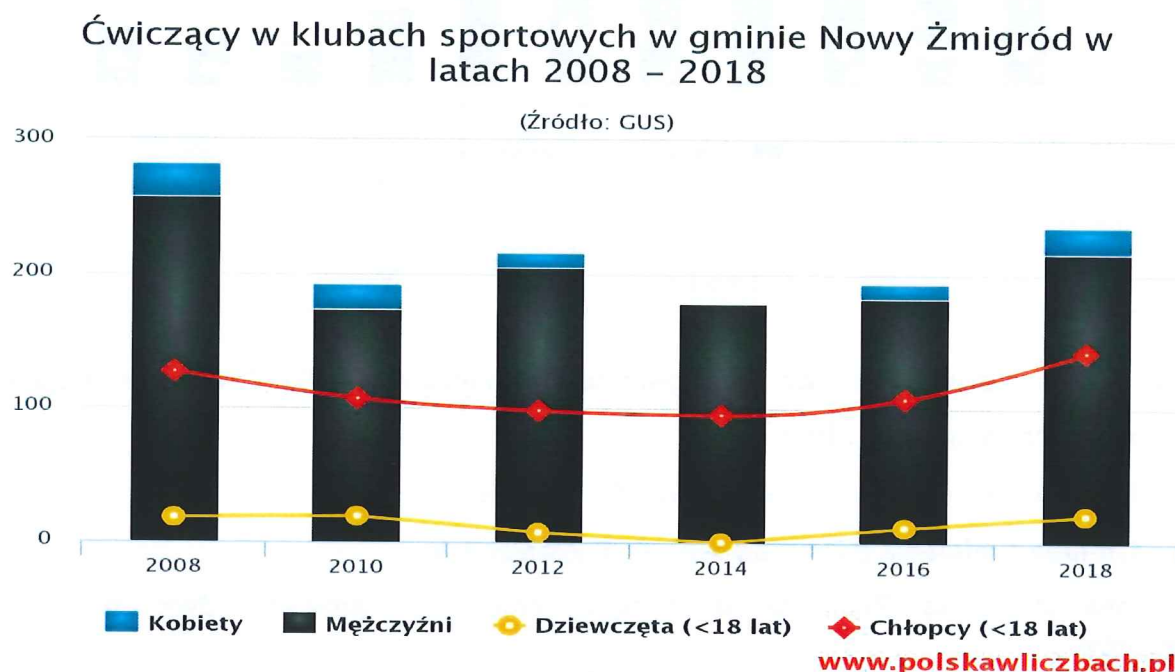
W muzeum zgromadzono eksponaty nawiązujące do historii Nowego Żmigrodu oraz dziedzictwa kulturowego ludności zamieszkującej przez wieki nasz region. Zbiory podzielono tematycznie:

- I i II wojna światowa;
- Sala łemkowska;
- Sala Konfederacji Barskiej;
- Sień zajazdowa;
- Sala poświęcona historii Nowego Żmigrodu;
- Sala edukacyjna;
- Sala poświęcona kulturze żydowskiej;
- Kuchnia i izba pogórzańska.

II 9. SPORT

Według danych z 2020 r. w gminie Nowy Żmigród działały **4 kluby sportowe** (włącznie z klubami wyznaniowymi i UKS), które w 2016 r. zrzeszały **179** członków. W roku 2018 zarejestrowano w gminie **246** ćwiczących (mężczyźni: 216, kobiety: 20, chłopcy do lat 18: 142, dziewczęta do lat 18: 20). Aktywne były **4** sekcje sportowe.

Wykres 13. Ćwiczący w klubach sportowych w gm. Nowy Żmigród (2008-2018)

W gminie funkcjonuje kilka **klubów sportowych**:

- KLUB SPORTOWY „WISŁOKA” NOWY ŻMIGRÓD
- KATOLICKI KLUB SPORTOWY „GAUDIUM” ŁĘŻYNY
- LUDOWY KLUB SPORTOWY "TEMPO" NIENASZÓW
- KLUB SPORTOWY "NOWY DWÓR" MAKOWISKA

Klub sportowy GAUDIUM Łężyny

Założycielem klubu jest ks. Michał Klimek, który w 2002 roku po sukcesach drużyny swoich ministrantów na zawodach diecezjalnych w Rzeszowie zorganizował komitet założycielki klubu. Pierwszy mecz na własnym stadionie w Łężynach klub rozegrał 29 sierpnia 2004 roku przy widowni ok 1000 osób.

Strona www klubu: <http://gaudium.ayz.pl/>

Klub sportowy NOWY DWÓR Makowiska

Klub założony w 2002 r. Jest gospodarzem stadionu w Makowiskach.

Strona www klubu: <http://nowydwormakowiska.futbolowo.pl/>

Klub sportowy WISŁOKA Nowy Żmigród

Klub założony w 1950 roku. Jest gospodarzem stadionu w Nowym Żmigrodzie.

Strona www klubu: <http://kswisloka.futbolowo.pl>

Ludowy Klub Sportowy TEMPO Nienaszów.

Drużyna piłkarska powstała w roku 1968. Funkcjonuje przy niej drużyna juniorów. Klub jest gospodarzem stadionu w Nienaszowie. Obecny stadion został oddany do użytku w 1997 r. dzięki dużym staraniom ówczesnego prezesa klubu i zarazem wójta gminy Nowy Żmigród Zdzisława Dubisa. Wcześniej drużyna grała na starym nie spełniającym wymogów stadionie i gościnnie w Nowym Żmigrodzie. Na potrzeby szatni zaadoptowany został budynek po dawnym sklepie. W roku 2005 zostało wykonane ogrodzenie stadionu i zostały zamontowane ławki (200 miejsc siedzących) oraz boksy dla rezerwowych.

Pierwszym prezesem klubu był Stanisław Subik. Po reaktywowaniu klubu w 1978 r. prezesowali Tempu: Roman Leśniak, Stanisław Buczyński, Władysław Machowski, Ireneusz Kiełtyka i Zdzisław Dubis. Obecnie prezesem jest Piotr Suski.

Strona www klubu: <http://temponienaszow.futbolowo.pl/>

II 10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE – POLICJA I OSP

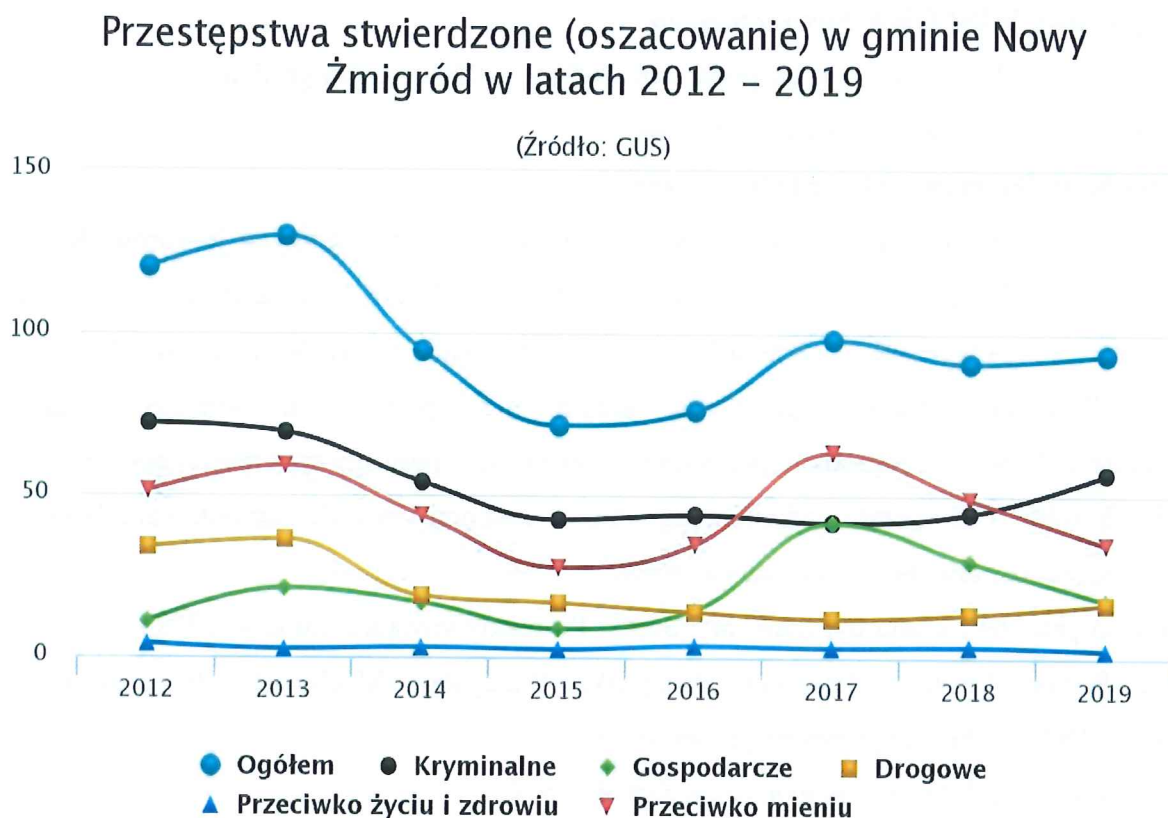
II 10. 1 POLICJA I DANE NT. PRZESTĘPCZOŚCI

W **2019** roku w gminie Nowy Żmigród stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) **93** przestępstw. Oznacza to, że na każdych **1000** mieszkańców odnotowano **10,33** przestępstw. Jest to wartość **znacznie mniejsza od** wartości dla województwa podkarpackiego oraz **znacznie mniejsza od** średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Nowy Żmigród wynosi **74,70%** i jest **nieznacznie mniejszy od** wskaźnika wykrywalności dla województwa podkarpackiego oraz **porównywalny do** wskaźnika dla całej Polski.

Wykres 14. Przestępstwa stwierdzone w gm. Nowy Żmigród (2012-2019)

www.polskawliczbach.pl

W 2019 r. w przeliczeniu na **1000** mieszkańców gminy Nowy Żmigród najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - **6,26** (wykrywalność 65%) oraz przeciwko mieniu - **3,85** (wykrywalność 45%).

W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - **1,81** (99%), o charakterze gospodarczym - **1,93** (78%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - **0,25** (89%).

Tabela 2. Przestępstwa na terenie gm. Nowy Żmigród (2018-2020)

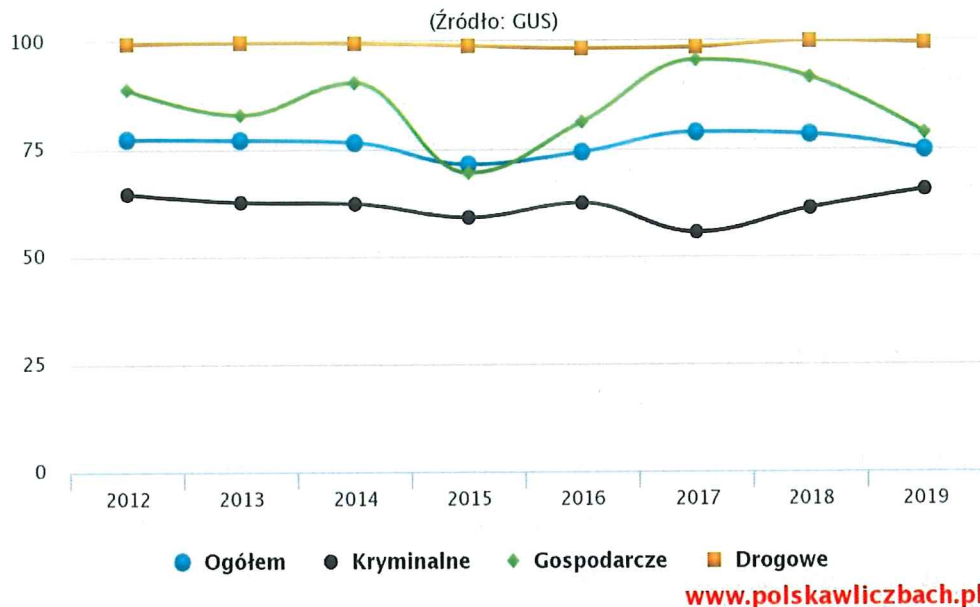
Przestępstwa na terenie Gminy Nowy Żmigród			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kradzież z włamaniem	1	2	2
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	0	0	0
Pobicie	3	2	2

Uszkodzenie mienia	0	0	0
Kradzież mienia	4	4	4

Źródło: Komisariat Policji w Nowym Żmigrodzie.

Wykres 15. Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gm. Nowy Żmigród (2012-2019)

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Nowy Żmigród w latach 2012 – 2019

II 10. 2 OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

W gminie działa 16 jednostek **Ochotniczej Straży Pożarnej**:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Mytarce,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tokach,
- Ochotnicza Straż Pożarna Nienaszów,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skalniku,
- Ochotnicza Straż Pożarna Mytarz,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Desznicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzezowej,
- Ochotnicza Straż Pożarna Gorzyce,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Żmigrodzie,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Łęczynach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łysej Górze,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Żmigrodzie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grabaninie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Makowiskach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kątach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Siedliskach Żmigrodzkich.

Realizacja ustawowych zadań własnych gminy dotyczących ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej na terenie gminy Nowy Żmigród prowadzona jest w oparciu o działalność Ochotniczych Straży Pożarnych i Państwowej Straży Pożarnej.

Na terenie gminy Nowy Żmigród działa 16 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które zrzeszają w swoich szeregach 452 członków czynnych, 50 członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, 46 członków wspierających i 44 członków honorowych. Ogółem członkowie OSP i MDP to — 592 członków.

Jednostki OSP przyporządkowane są do dwóch kategorii S1 i S2:

- 13 jednostek typu „S 1” — OSP Brzezowa, Desznica, Gorzyce, Grabanina, Kąty, Łęczyny, Makowiska, Mytarka, Mytarz, Nienaszów, Siedliska Żmigrodzkie, Stary Żmigród, Toki.
- 3 jednostki typu „S 2” — OSP Nowy Żmigród, Skalnik, Łysa Góra. W tym dwie włączone w struktury Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego — OSP KSRG Skalnik i OSP KSRG Łysa Góra.

Wszystkie z szesnastu jednostek OSP posiadają w swoich szeregach Jednostki Operacyjno-Techniczne tzw. JOT-y, do których należy 211 strażaków ratowników. Na wyposażeniu OSP znajduje się 19 samochodów pożarniczych, w tym 1 samochód ciężki, 9 samochodów średnich i 9 samochodów lekkich.

W Nowym Żmigrodzie znajduje się posterunek **Komisariatu Policji** przy ul. Mickiewicza 1. Jednak w 2021 r. z powodu remontu posterunek został tymczasowo przeniesiony do miejscowości Krempna (Krempna 112). Komendantem Komisariatu jest aspirant sztabowy Grzegorz Stygar.

II 11. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

II 11.1 WSPÓLPRACA GMINY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Gmina Nowy Żmigród corocznie uchwała **gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.**

Celem głównym dokumentu jest realizacja jednego z zadań własnych gminy - współpracy i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie — na rzecz wszechstronnego rozwoju społeczno- gospodarczego i kulturowego gminy, podnoszenie standardu i jakości życia wspólnoty samorządowej oraz promowania gminy Nowy Żmigród jako miejsca, w którym chce się żyć, inwestować i które warto odwiedzać.

Współpraca między Gminą Nowy Żmigród a organizacjami pozarządowymi ma nie tylko charakter finansowy. Współpraca finansowa obejmuje zlecenie organizacji zadań publicznych w formie wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

W 2019 roku gmina Nowy Żmigród przekazała z budżetu jednostkom lokalnym i stowarzyszeniom 9 dotacji dla 7 organizacji na kwotę 28 894,20 zł głównie na zadania w zakresach:

- ✓ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej — jedno zadanie,
- ✓ działalności na rzecz dzieci i młodzieży - cztery zadania.
- ✓ pomoc społeczna - jedno zadanie,
- ✓ kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego — jedno zadanie,
- ✓ działalność na rzecz rodziny macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka - jedno zadanie.

Na mocy uchwały XXVI/159/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 25 listopada 2020 przyjęto Roczny Program Współpracy Gminy Nowy Żmigród z Organizacjami Pozarządowymi i Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego na 2021 rok. Jako cel główny programu wyznaczono kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Nowy Żmigród a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

II 11. 2. LOKALNE NGO

Poziom realizowanych przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia usług sprawia, że są one cennym partnerem dla jednostek samorządu terytorialnego. Jednym z ważniejszych zadań samorządu jest rozwój gminy oraz poprawa warunków życia jej mieszkańców. Powstałe na terenie Gminy Nowy Żmigród organizacje i stowarzyszenie rozszerzają możliwości wyboru sposobu zaspokajania potrzeb społecznych, co pozwala na

sięganie do oferty tańszej i efektywniejszej. Dla ich bieżącej pracy istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń między organizacjami, jak i współpraca sektora pozarządowego z sektorem publicznym, w szczególności z organami samorządu terytorialnego.

Na terenie Gminy Nowy Żmigród działa kilka organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Do najczęściej podejmowanych sfer działalności należą:

- krzewienie kultury fizycznej, sportu oraz rozwój turystyki i rekreacji (kluby sportowe),
- bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa (Ochotnicze Straże Pożarne)
- ochrona środowiska, w tym ochrony zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego (koła łowieckie),
- wszechstronny rozwój obszarów wiejskich w celu poprawy jakości życia ich mieszkańców (np. koła gospodyń wiejskich).

Sektor NGO w gminie Nowy Żmigród obejmuje m.in. takie organizacje jak:

- 1) Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Gminy Nowy Żmigród,
- 2) Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Wsi Kąty "Pokolenie",
- 3) Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Wsi Brzezowa,
- 4) Stowarzyszenie "Razem w Przyszłość" w Siedliskach Żmigrodzkich,
- 5) Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Skalnik,
- 6) Stowarzyszenie "Kopernik",
- 7) Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym "Julia Mroczka" w Łysej Górze,
- 8) Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie "Subregion Magurski-Szansa Na Rozwój",
- 9) Towarzystwo Miłośników Nowego Żmigrodu,
- 10) Stowarzyszenie Gmina Chrześcijańska im. Leona Karcińskiego w Nowym Żmigrodzie,
- 11) Kółko Rolnicze w Nowym Żmigrodzie,
- 12) Kółko Rolnicze Nienaszów,
- 13) Kółko Rolnicze w Kątach.

Jednym z najstarszych stowarzyszeń z siedzibą w gminie jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Skalnik utworzone w 2001 r. z inicjatywy grupy działaczy społecznych. Jego siedziba mieści się w Skalniku.

Do celów statutowych stowarzyszenia należy:

1. Prowadzenie szkoły, ogniska przedszkolnego, świetlicy, domu ludowego.
2. Organizowanie form edukacji dla młodzieży i dorosłych.
3. Działalność kulturalna, zachowanie tradycji, obyczajów.
4. Prowadzenie działalności wydawniczej.

5. Organizowanie opieki społecznej, pomoc starszym i niepełnosprawnym.
6. Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia.
7. Wspieranie działań społecznych i zawodowych kobiet wiejskich.
8. Ochrona przyrody, wspieranie rozwoju turystyki.
9. Upowszechnianie sportu, aktywnego wypoczynku.
10. Organizowanie i prowadzenie działań na rzecz infrastruktury.
11. Tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie przedsiębiorczości.
12. Popularyzacja rolnictwa ekologicznego.
13. Organizowanie przetwórstwa rolno-spożywczego.
14. Organizowanie i prowadzenie kasy zapomogowo-pożyczkowej.
15. Wspieranie aktywnego uczestnictwa mieszkańców wsi w unii europejskiej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom integracji europejskiej i globalizacji.
16. Podejmowanie w ramach obowiązujących przepisów wszelkich przedsięwzięć związanych z rozwojem wsi.

Od 2011 r. na terenie gminy działa **Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Gminy Nowy Żmigród**. Do jego zadań należy m.in.:

1. Aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym.
2. Działanie na rzecz podnoszenia kwalifikacji kobiet w celu uzyskania alternatywnych źródeł dochodu.
3. Podejmowanie działań integrujących kobiety z różnych środowisk.
4. Praca na rzecz integracji pokoleń.
5. Reprezentowanie interesów kobiet i ich rodzin, podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej i zawodowej kobiet z różnych środowisk i ich rodzin.
6. Propagowanie i pielęgnacja tradycji regionalnych.
7. Podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną.
8. Podejmowanie i wspieranie działań w zakresie zwalczania patologii (alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie).
9. Podejmowanie i wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
10. Podejmowanie i wspieranie działań promujących rozwój turystyki i agroturystyki.
11. Prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz społeczeństwa gminy Nowy Żmigród.
12. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej kobiet, tworzenie miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W UJĘCIU DZIAŁANOŚCI INSTYTUCJI PUBLICZNYCH GMINY NOWY ŻMIGRÓD

III 1. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W NOWYM ŻMIGRODZIE I WYBRANE ZASADY POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie został powołany jako jednostka budżetowa powiązana z budżetem gminy i finansowana z tego budżetu Uchwałą X/33/90 Gminnej Rady Narodowej w Nowym Żmigrodzie z dnia 27 lutego 1990 r. i Zarządzeniem Nr 2/90 Naczelnika Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 15 maja 1990 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie działa na podstawie statutu uchwalonego Uchwałą Nr XXV/167/2012 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 28 listopada 2012 r. ze zm.

Przedmiotem działania GOPS jest realizacja zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
  - w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zasady udzielania pomocy społecznej:

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela ustawowego,
- innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Do zadań gminy z zakresu pomocy społecznej należą:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna rozumiana jako działalność zawodową, nakierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W ramach swej działalności Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).

Osoby i rodziny ubiegające się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, za wyjątkiem sytuacji przewidzianych ustawą o pomocy społecznej, powinny jednocześnie spełniać dwa kryteria:

a) Kryterium dochodowe;
b) Kryterium dysfunkcji – okoliczności, z powodu których udziela się pomocy społecznej (wystarczy wystąpienie co najmniej jednej z wymienionych okoliczności):

- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rodzaj i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

Pomocy udziela się w różnych formach, do których należą w szczególności:

1) **Usługi opiekuńcze** w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi

dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. W przypadku usług opiekuńczych specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stosuje się Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Do kompetencji Rady Gminy należy określenie szczególnych zasad przyznawania i odpłatności za usługi.

- 2) **Pomoc rzeczowa** - realizowana poprzez udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej. Schronienia udziela się w noclegowniach, schroniskach dla bezdomnych i innych miejscach. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić, a przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.
- 3) **Pomoc finansowa** - realizowana w postaci świadczeń pieniężnych – zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, składki na ubezpieczenie zdrowotne.
- 4) **Pomoc w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego** - osobom i rodzinom udziela się (niezależnie od sytuacji dochodowej) pomocy w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego i psychologicznego. Osobom i rodzinom może również udzielona pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych oraz w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem.

Rodzaje świadczeń pieniężnych:

Świadczenia pieniężne to w szczególności:

- ✓ **zasiłek stały**- świadczenie przysługujące pełnoletnim osobom samotnie gospodarującym, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli ich dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletnim osobom pozostającym w rodzinach, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy jeżeli ich dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- ✓ **zasiłek okresowy** - świadczenie, które przysługuje osobom i rodzinom bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium, ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Okres, na jaki jest przyznany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Zasiłek okresowy nie może być jednak niższy niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby

samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem;

- ✓ **zasilek celowy** - świadczenie przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu;
- ✓ **specjalny zasilek celowy** – świadczenie przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Inne zadania realizowane przez Ośrodek to m.in.:

- ✓ Kierowanie osoby wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych do domu pomocy społecznej;
- ✓ Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

Postępowanie w sprawie świadczeń z pomocy społecznej:

Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

III 2. ZAKRES POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE NOWY ŻMIGRÓD

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie jest jednostką wiodącą, koordynującą bądź współrealizującą gminne programy profilaktyczne, pomocowe, wspierające i in., w tym aktualnie przede wszystkim:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022.
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok.

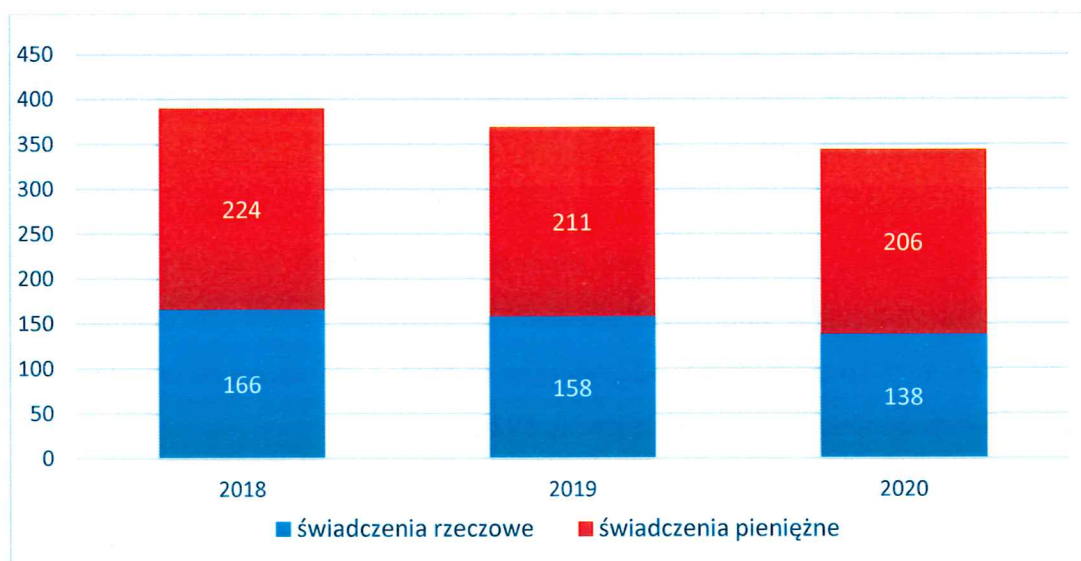
W roku 2020 GOPS w Nowym Żmigrodzie udzielił pomocy i wsparcia w ramach zadań zleconych i zadań własnych osobom potrzebującym czy rodzinom w formie świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych. W gminie Nowy Żmigród z pomocy społecznej w 2020 roku skorzystało **267 rodzin**, w których mieszka **757 osób**, co stanowiło **8,25%** wszystkich mieszkańców gminy. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2020 r. było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i potrzeba ochrony macierzyństwa — w tym wielodzietność. Zrealizowano 31 377 świadczeń niepieniężnych 2 174 świadczeń pieniężnych.

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Nowym Żmigrodzie

<i>Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>			
Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin (osób) ogółem	336 (987)	313 (900)	267 (757)
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	14 (29)	17 (33)	11 (20)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

Wykres 16. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

Tabela 4. Powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS

Powody przyznawania pomocy społecznej (liczba osób)			
Rok	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	260	239	199
Bezrobocie	507	429	392
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	605	463	424
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	34	43	44
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	509	462	370
Alkoholizm	29	33	20
Potrzeba ochrony macierzyństwa	228	189	195

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

W roku 2020 w sprawach świadczeń z pomocy społecznej wydano 868 decyzji administracyjnych i w tym celu przeprowadzono 580 rodzinnych wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych ośrodka. Ponadto pracownicy socjalni ośrodka przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe na potrzeby jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu innych gmin oraz na podstawie art. 23 ust. 4a, ust. 4e i 4f ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Poniżej zostały przedstawione zadania i programy pomocowe zrealizowane przez gminę w ostatnim czasie.

Zasiłki stałe:

Zasiłek stały to świadczenie przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej pełnoletnim osobom samotnie gospodarującym, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli ich dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletnim osobom pozostającym w rodzinach, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli ich dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W 2020 r. wypłacono **367** świadczeń dla **33** osób na kwotę **192 621,56** zł.

Zasiłki okresowe:

Zasiłek okresowy to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i przeznaczone jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium, przysługujący ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Okres, na jaki jest przyznany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Zasiłek okresowy nie może być jednak niższy niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem. W 2020 r. wypłacono **581** świadczeń dla **91** rodzin na kwotę **219 903,11** zł.

Zasiłki celowe:

Zasiłek celowy to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie czci lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opalu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W 2020 r. wypłacono **88** świadczeń dla **72** rodzin na kwotę **21 633,96** zł.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego:

Zasiłki celowe przyznaje się również w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej osobie lub rodzinie, bez względu na osiągnięty przez nich dochód. W 2020 r. wypłacono 3 świadczenia dla 3 rodzin na kwotę **3 500,00** zł.

Udzielanie schronienia:

Schronienie to świadczenie przysługujące na podstawie art. 48 ustawy o pomocy społecznej. Gmina ma obowiązek udzielenia schronienia osobom tego pozbawionym. W 2020 r. opłacono pobyt w schronisku dla **2 osób bezdomnych** na kwotę **21 388** zł.

Sprawienie pogrzebu:

Sprawienie pogrzebu przysługuje osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, w stosunku do których nie ustalono osób zobowiązanych do sprawienia pogrzebu lub gdy osoby zobowiązane nie mają takich możliwości. W 2020 r. nie wystąpiła potrzeba sprawienia pogrzebu.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej:

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewni niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2020 r. wypłacono **153** świadczenia dla **13** osób umieszczonych w domu pomocy społecznej na kwotę **382 830,63** zł.

Usługi opiekuńcze:

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. W 2020 r. usługi na terenie Gminy Nowy Żmigród wykonywał Polski Komitet Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejski w Jaśle. Stawka za jedną godzin usługi w 2020 r. wynosiła 24,00 zł. Usługi opiekuńcze przyznawane są decyzją administracyjną zawierająca ilość godzin oraz odpłatność wydawaną na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania. Pracownik socjalny sporządza plan pomocy, określając w jej ramach rodzaje oraz ilość godzin tygodniowo dla każdej osoby korzystającej z pomocy w formie usług opiekuńczych. Pomocą w formie usług opiekuńczych w roku 2020 objęto **40** osób i dla tych osób wykonano **12 999 godzin** usług. Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej w Jaśle Gmina Nowy Żmigród przekazała na realizację zadania dotację w wysokości **311 976** zł, natomiast z tytułu zwrotu przez świadczeniobiorców usług opiekuńczych do gminy wpłynęła kwota w wysokości **106 747,20** zł i ostatecznie koszt usług opiekuńczych w 2020 r. wyniósł **205 228,80** zł.

Tabela 5. Struktura odbiorców pomocy społecznej wg aktywności zawodowej

Aktywność zawodowa	Rok / liczba		
	2018	2019	2020
pracuje	89	80	68
nie pracuje	477	443	395
na rencie / emeryturze	250	230	177
bezrobotni	168	144	131
Ogółem	984	897	771

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną przyznane przez sąd:

Wynagrodzenie to wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd i nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Wypłacono w 2020 roku **48** świadczeń dla 3 osób — opiekunów na kwotę **7 200 zł**.

Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne:

Za osoby, które pobierają zasiłki stałe, a nie posiadają żadnego innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego jak tytuł pobierania zasiłku stałego ośrodek pomocy opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Składkę zdrowotną w 2020 r. opłacano dla **26** osób — **289** świadczenia na kwotę **15 650,54 zł**.

Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019—2023:

Do pomocy kwalifikowały się osoby, których dochód nie przekraczał **150%** kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej i trudna sytuacja życiowa wynikała z jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ww. ustawy.

Zgodnie z programem pomocy udzielano:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej.
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyrażało chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informował ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku, przy czym liczba dzieci i uczniów nie mogła przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. Pomoc w formie dożywiania dzieci na wniosek dyrektorów szkół nie wymagała wydawania decyzji i realizowana była zgodnie z Programem

osłonowym w zakresie dożywiania dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Nowy Żmigród „Pomoc gminy w zakresie dożywiania — Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Ogólny koszt Programu w 2020 r. wyniósł **287 880 zł**, w tym środki gminne — **60 000 zł** i dotacja celowa — **227 880 zł**. Opłacono **10 331 posiłków**, w tym **10 157** pełnych obiadów i **174** posiłki jako jedno danie gorące dla **186** dożywianych dzieci na kwotę **38 112,20 zł**. Średni koszt posiłku wyniósł **3,71 zł**, pomocą zostały objęte wszystkie dzieci wymagające dożywiania.

Wyplacono **1 145** świadczeń dla **451** osób w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy) na kwotę **249 767,80 zł**. Średni koszt jednego świadczenia wyniósł **218,14 zł**.

Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ) 2014—2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbiedniejszym Potrzebującym - Podprogram 2019:

Pomocą żywnościową w ramach PO PŻ objęte zostały osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i których dochód nie przekraczał **200%** kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej tj. dla osoby samotnie gospodarującej kryterium dochodowe wynosiło **1 402,00 zł**, a dla osoby w rodzinie wynosiło **1 056,00 zł**. Pracownicy socjalni ośrodka pomocy kwalifikowali osoby i rodziny poprzez wydawanie skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej. W 2020 r. skierowania wydano dla **315** osób i rodzin i łącznie do pomocy żywnościowej zakwalifikowano **863** osób. W ramach PO PŻ osoby najbardziej potrzebujące otrzymały artykuły spożywcze - warzywne i owocowe, artykuły skrobiowe, mleczne, mięsne, cukier, tłuszcze i dania gotowe. Program PO PŻ realizowany był we współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejski w Jaśle i Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Nowy Żmigród. Na realizację Programu PO PŻ w 2020 r. Gmina Nowy Żmigród przekazała PKPS w Jaśle środki finansowe w wysokości **4 121,25 zł**.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej:

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w 2020 r. wydano **6** decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Decyzję potwierdzającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego — na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia, po przeprowadzaniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i spełnieniu kryterium dochodowego zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje

przez okres **90** dni od dnia określonego w decyzji, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu.

Karta Dużej Rodziny:

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu, Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci — do 18 roku życia lub do 25 roku życia kontynuujące naukę. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Można korzystać z oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

W 2020 r. wydano **108** kart w formie tradycyjnej i **61** kart w formie elektronicznej, łącznie rozpatrzono **32** wnioski. Łączna kwota przeznaczona na obsługę Karty Dużej Rodziny w 2020 r. wyniosła **288,51** zł i pochodziła z dotacji celowej.

Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej działa dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych i dla dobra rodziny okręcając zasady i formy wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowy Żmigród na lata 2020—2022, w roku 2020:

- współfinansowano koszty pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie podpisanych umów pomiędzy powiatem Jasielskim a gminą Nowy Żmigród, których wysokość wyniosła i **12 018,15** zł. Pobyt współfinansowano dla **2** dzieci przebywających w rodzinie zastępczej spokrewnionej i dla i dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej zawodowej.
- zatrudniano asystenta rodziny na umowę o pracę na **1/2 etatu**, który objął wsparciem **7 rodzin** przeżywających trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- realizowano Rządowy Program „Program asystent rodziny na rok 2020” i otrzymano dotację w wysokości **850** zł z przeznaczeniem na wypłatę dodatku do wynagrodzenia dla asystenta rodziny. Łącznie wydatkowano kwotę **56 908,88** zł w tym: dotacja **850** zł i środki własne — **56 056,88** zł.

Tabela 6. Rodzaje i ilość świadczeń udzielanych przez GOPS w I. 2018-2020

Rodzaj świadczenia	rok		
	2018	2019	2020
świadczenia rzeczowe rodziny/osoby	166 / 623	158 / 570	138 / 490
świadczenia pieniężne rodziny/os.	224 / 569	211 / 542	206 / 598
świadczenie porady rodziny/os.	42 / 162	43 / 162	14 / 43
Ogółem rodziny/osoby	336/987	313/900	267/757

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

Inne rodzaje pomocy i świadczeń:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, realizuje m.in. świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc materialną o charakterze socjalnym oraz wydaje zaświadczenia do Programu Czyste Powietrze. Zadania te realizowane są w dziale Świadczeń Rodzinnych. Zadania dotychczas realizowane przez Ośrodek związane z realizacją programu „Dobry start” oraz świadczenia wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Na mocy Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych realizowane są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.
- 2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka („becikowe”).
- 3) świadczenie rodzicielskie
- 4) świadczenia opiekuńcze (związane z niepełnosprawnością występującą w rodzinie):
  - a) zasiłek pielęgnacyjny,
  - b) świadczenie pielęgnacyjne,
  - c) specjalny zasiłek opiekuńczy.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przysługuje on jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **674 zł**. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **764 zł**.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18. roku życia, lub
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia. albo
- 3) 24. roku życia, jeżeli kontynuuje nauki w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) **95,00 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia.
- 2) **124,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia.
- 3) **135,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki przyznawane na wniosek strony, w zależności od aktualnej sytuacji rodziny.

Łączna kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w 2020 r. wynosi i **1 495 741 zł** na **784** dzieci w **373** rodzinach.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. „becikowe”) przyznawana jest z tytułu urodzenia się żywego dziecka w wysokości **1000 zł** na jedno dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty **1 922,00 zł**. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w 2020 r. wynosi **71 000 zł**, co daje **71** świadczeń.

Świadczenie rodzicielskie (tzw. „kosiniakowe”) to świadczenie w wysokości **1000 zł** miesięcznie, nieuzależnione od kryterium dochodowego, przysługujące rodzicom, którzy nie otrzymują posiadają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego. W przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka przysługuje przez okres 52 tygodni.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu świadczenia rodzicielskiego w 2020 r. wynosi **269 496 zł**, co daje **25** świadczeniobiorców.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku: osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności: osobie, która ukończyła 75 lat. Przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości **215,84 zł** miesięcznie.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu zasiłku pielęgnacyjnego w 2020 r. wynosi **762 538 zł**, co daje średniomiesięcznie około **293** świadczeniobiorców.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu; opiekunowi faktycznemu dziecka; osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964

r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne w 2020 r. przysługiwało w wysokości **1830** zł miesięcznie. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu świadczenia pielęgnacyjnego w 2020 r. wynosi **2 753 617** zł, co daje średniomiesięcznie około **128** świadczeniobiorców.

Specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO) przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej — w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **764,00** zł. Prawo do SZO weryfikuje się przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy co pół roku.

Specjalny zasiłek opiekuńczy w 2020 r. przysługiwał w wysokości **620,00** zł miesięcznie. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2020 r. wyniosła **233 610** zł. co daje średniomiesięcznie około **27** świadczeniobiorców.

W 2020 r. realizowane były **zasiłki dla opiekunów (ZDO)** przysługujące osobie, której prawo do świadczenia pielęgnacyjnego wygasło z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r. Zasiłek dla opiekuna przysługuje opiekunowi dorosłej osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Prawo do zasiłku ustalone jest na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Prawo do ZDO

weryfikuje się przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy co pół roku. Zasiłek dla opiekuna w 2020 r. przysługiwał w wysokości **620,00 zł** miesięcznie.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu zasiłku dla opiekuna w 2020 r. wyniosła **6 671 zł**, co daje **6** świadczeniobiorców.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna wójt gminy opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez okres niezbędny do uzyskania 20-letniego dla kobiety i 25-letniego dla mężczyzny okresu ubezpieczenia.

W 2020 r. kwota opłaconych składek to **561 253 zł**, średniomiesięcznie za **130** osób. Osoby pobierające ww. świadczenia, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, podlegają również obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. W 2020 r. kwota opłaconych składek to **116 816 zł**, średniomiesięcznie za **74** osoby.

Program „Za życiem” na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin:

Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu przyznawane jest prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł. Jednorazowe świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. Podstawowym warunkiem otrzymania świadczenia jest posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii lub pediatrii.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń „Za życiem” w 2020 r. wynosi **16 000 zł**, co daje **4** świadczenia.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe, m.in. kryterium dochodowe **800,00 zł** miesięcznie na osobę w rodzinie, a od 01.10.2020 r. kryterium dochodowe wynosi **900,00 zł** miesięcznie na osobę w rodzinie. Łączna kwota

wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2020 r. wynosi **178 660 zł**, co daje **38** osób w **22** rodzinach.

Świadczenie wychowawcze:

Na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, przyznawane jest świadczenie wychowawcze. Celem tego świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 0.07.2019 r. zostało zniesione kryterium dochodowe, co oznacza, że świadczenie wychowawcze przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Łączna kwota wypłaconych świadczeń w 2020 r. wyniosła 8 653 234 zł., co daje średniomiesięcznie ok. 1283 dzieci w 844 rodzinach.

„Dobry Start”:

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „**Dobry Start**” przyznawane jest jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Przysługuje w wysokości **300 zł** - do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia lub 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód. Łączna kwota wypłaconego świadczenia „**Dobry start**” w 2020 r. wynosi **323 100 zł** na 1077 dzieci.

Pomoc materialna dla uczniów:

Na podstawie Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz na podstawie Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przyznawana jest **pomoc materialna o charakterze socjalnym**. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- 1) stypendium szkolne;
- 2) zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Jest przyznawane na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż **528,00 zł**. Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty **620,00 zł**. Łączna kwota wypłaconych

świadczeń materialnych o charakterze socjalnym w 2020 r. wyniosła **294 195 zł**, dla 310 dzieci. Łącznie w sprawach różnego rodzaju świadczeń dział Świadczeń Rodzinnych wydał w 2020 r. **2426** decyzji.

III 3. PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

III 3.1. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) realizuje, we współpracy m.in. z wójtem gminy, zadania zawarte w **Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (GPPRPAPN) w Gminie Nowy Żmigród**, który jest rokrocznie uchwalany przez Radę Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowy Żmigród na 2021 rok został przyjęty uchwałą nr XXVIII/166/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 grudnia 2020 r.

Tabela 7. Wskaźniki z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	GKRPA		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	15	22	15
Ogólne posiedzenia GKRPA	15	22	15
Zespół motywujący	12	17	12
Przeprowadzone rozmowy	20	19	12
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	9	3	0
Wydane zezwolenia	20	9	12
Działalność Podkomisji Interwencyjno-Motywującej			
Wpłynęło wniosków o leczenie odwykowe	27	24	14
Obecnie rozpoczętych spraw	0	0	0
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	20	10	13
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	14	11	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA w Nowym Żmigrodzie

W roku **2018** w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowano:

- zajęcia sportowo-rekreacyjne w szkołach:

- warsztaty taneczne dla dzieci z Filialnej Szkoły Podstawowej w Starym Żmigrodzie (18 uczestników) **(1500,00 zł)**;
- 4 wyjazdy uczniów ze Szkoły Podstawowej w Łysej Górze i Starym Żmigrodzie na basen (43 uczestników) **(1848,00 zł)**;
- organizacja zabawy karnawałowej dla dzieci z Toków, Sadek i Grabaniny (50 uczestników) **(1001,78 zł)**;
- projekt „Przyroda jak przygoda” realizowany przez Szkołę Podstawową w Starym Żmigrodzie, który miał na celu ukształtowanie wrażliwości proekologicznej dzieci oraz promował spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu (18 uczestników) **(1500,04 zł)**;
- uroczystości w szkołach:
  - jubileusz 210-lecia Szkoły Podstawowej w Nowym Żmigrodzie **(2100,00 zł)**;
  - projekt „Byliśmy, jesteśmy, będziemy”- widowisko artystyczno-patriotyczne zorganizowane przez Szkołę Podstawową w Łęczynach z okazji 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę **(1000,00 zł)**;
  - projekt „Na zawsze niepodległa - obchody 100 rocznicy odzyskania Niepodległości” zorganizowany przez Szkołę Podstawową w Kątach **(301,86 zł)**;
- wycieczki szkolne dla dzieci i młodzieży do: Sandomierza, Warszawy, Zakopanego, Wrocławia, Krakowa, Oświęcimia, Pstrągowej i Muzeum Kultury Szlacheckiej w Kopytowej. Z dofinansowanych wycieczek skorzystało łącznie 343 uczniów **(3432,92 zł)**;
- Turnieje sportowe odbywające się na Hali sportowej:
  - Turniej w Piłce Siatkowej Szkół Podstawowych o Puchar Wójta Gminy Nowy Żmigród **(998,24 zł)**;
  - Turniej Piłki Nożnej Halowej Chłopców o Puchar Wójta Gminy Nowy Żmigród i Dyrektora Liceum w Nowym Żmigrodzie **(1000,00 zł)**;

Łącznie w obu turniejach uczestniczyło blisko 100 uczniów.
- zakup wyposażenia dla szkół:
  - 19 kpl. strojów sportowych na zawody dla Szkoły Podstawowej w Łysej Górze **(1482,00 zł)**;
  - gra „Piłkarzyki” dla świetlicy szkolnej działającej przy Szkole Podstawowej w Nowym Żmigrodzie **(948,00 zł)**;

- zakup nagród konkursowych: Ogólnopolski Turniej Ruchu Drogowego- eliminacje gminne i etap powiatowy, 3 konkursy czytelnicze, konkurs matematyczny, konkurs kaligraficzny, konkurs profilaktyczny „Trzymaj Formę”, policyjny konkurs prac plastycznych.

Łącznie we wszystkich konkursach nagrodzonych zostało 202 uczniów **(3874,09 zł)**;

- zakup wyposażenia dla sołectw:
  - stół do tenisa stołowego z wyposażeniem oraz piłki do piłki nożnej dla Sołectwa Toki **(2027,00 zł)**;
  - stół bilardowy dla Sołectwa Brzezowa **(1698,00 zł)**;
  - wyposażenie siłowni wewnętrznej w Gorzycach **(2500,00 zł)**;
  - stroje sportowe dla Sołectwa Makowiska **(1000,00 zł)**;
  - gra „Piłkarzyki” dla Sołectwa Siedliska Żmigrodzkie **(1016,00 zł)**;
- organizację rodzinnych festynów kulturalnych:
  - w Sołectwie Łężyny **(1000,00 zł)**;
  - w Sołectwie Stary Żmigród **(1497,86 zł)**;
  - przy Szkole Podstawowej w Łysej Górze **(1400,00 zł)**;

Łącznie w zorganizowanych festynach udział wzięło ponad 600 osób. Przyznane środki zostały przeznaczone na przygotowanie posiłków dla uczestników, wynajem dmuchanych zjeżdżalni i oprawę artystyczną).

- wycieczka do Krakowa na mecz piłkarski dla młodzieży z Sołectwa Nienaszów - 50 uczestników **(500,00 zł)**.

Ponadto z inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowano:

- 3 wyjazdy na basen podczas ferii zimowych, z których skorzystali uczniowie ze szkół podstawowych i klas gimnazjalnych z miejscowości: Nowy Żmigród, Nienaszów i Łężyny. Ze środków GKRPA pokryte zostały koszty umowy zlecenia z 2 instruktorami pływania, karnety na basen, ubezpieczenie uczestników wyjazdów oraz przejazd autobusem.

W zajęciach udział wzięło 40 uczniów **(3659,00 zł)**.

- wyjazd na narty na stok „Mareszka” w Świątkowej Wielkiej dla młodzieży z klas gimnazjalnych ze szkół podstawowych w Nowym Żmigrodzie, Łężynach i Kątach. Wyjazd obejmował 5-cio godzinne zajęcia z instruktorem, wypożyczenie sprzętu narciarskiego oraz ciepły posiłek.

Z kursu skorzystało 44 uczniów **(2503,66 zł)**.

- cykl 6 rajdów pieszych po Beskidzie Niskim dla młodzieży gimnazjalnej z terenu gminy pt. „Korony Beskidu Niskiego”:
  - 11 kwiecień – szczyt „Polańska”- 737 m n.p.m.;
  - 25 maj – szczyt „Kamień” – 857 m n.p.m.;
  - 18 czerwiec – szczyt „Ostry Wierch” – 938 m n.p.m.;
  - 19 wrzesień – szczyt „Jaworze” – 882 m n.p.m.;
  - 3 październik – szczyt „Cergowa” – 716 m n.p.m.;
  - 19 październik – szczyt „Chełm” – 780 m n.p.m.;

Uczestnicy rajdu każdorazowo zostali objęci ubezpieczeniem, zapewniono im: transport, ciepły posiłek oraz przewodnika. W każdej wyprawie udział wzięło 49-54 uczestników **(6963,50 zł)**;

- zajęcia z piłki siatkowej na hali z trenerami dedykowane dzieciom od 4 klasy szkoły podstawowej (grupa młodsza i starsza).

Zajęcia prowadzone są przez 2 trenerów 2 razy w tygodniu. W zajęciach uczestniczy 40-45 osób **(6390,00 zł)**;

- czwartą edycję akcji „Dni Otwartych Strażnic” (ok. 300 uczestników) **(2952,78 zł)**;
- funkcjonowanie świetlic szkolnych w okresie wakacyjnym, w ramach których dzieci wyjeżdżały na basen, do parku linowego, do kina, na kręgle. Dzieci spędzały także wolny czas na terenie ośrodka rekreacyjnego „Przystanek Kwiatowa”. Z wakacyjnych świetlic skorzystało ogółem blisko 300 podopiecznych **(25547,73 zł)**;
- spotkanie z osobami skazanymi za przestępstwa spowodowane po spożyciu alkoholu i narkotyków dla młodzieży z klas gimnazjalnych **(350,00 zł)**;
- koszty przejazdu uczniów na spektakl profilaktyczny **(1050,00 zł)**;
- zakup 1000 szt. opasek odbłaskowych, które zostaną rozdane mieszkańcom Gminy Nowy Żmigród **(1107,70 zł)**;

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2018 sfinansowano:

- 2 spektakle teatralne profilaktyczne „Dekalog Twoim Drogowskazem” o tematyce antynarkotykowej dla młodzieży z terenu gminy.

Spektakl obejrzało blisko 160 uczniów z klas gimnazjalnych i starszych klas szkół podstawowych z terenu gminy Nowy Żmigród **(2706,00 zł)**;

Spektakle zorganizowano z inicjatywy GKRPA.

- 2 spektakle profilaktyczne o tematyce antynarkotykowej:
  - „Wyjść poza schemat” – odbiorcami były dzieci z klas 4-6 szkoły podstawowej;

- „Retusz”- odbiorcami była młodzież z klas 7-8 szkoły podstawowej oraz III klasy gimnazjalnej;

Spektakle obejrzało 197 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Nowym Żmigrodzie **(760,00 zł)**.

W roku 2019 w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowano:

- Spektakle profilaktyczne, program szkoleniowy „Bezpiecznie chce się żyć”, program profilaktyczny „Trzymaj Formę”, spotkania teatralne oraz profilaktyczne dla szkół, w których uczestniczyło 308 uczniów **(7291,49 zł)**;
- Wycieczki szkolne dla dzieci i młodzieży do Inwałdu, Sanoka, Zatoru, Wadowic, Krakowa i Korczyny. W sumie ok. 250 uczniów **(7142,00 zł)**;
- Turnieje sportowe i uroczystości: Turniej o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy, Podsumowanie amatorskiej ligi piłki siatkowej, Turniej tenisa stołowego dla dzieci, turniej piłki nożnej dla dzieci. W turniejach uczestniczyło ok. 100 uczniów **(4046,10 zł)**;
- Pikniki rodzinne w miejscowościach: Nienaszów, Mytarka i Makowiska **(4000,00 zł)**;
- Zakup wyposażenia dla szkół- stroje sportowe dla SP w Łęczynach **(1000,00 zł)**
- Zakup nagród konkursowych, m.in. Ogólnopolski Turniej Ruchu Drogowego- eliminacje gminne i etap powiatowy, 3 konkursy czytelnicze, konkurs matematyczny, policyjny konkurs plastyczny „Bezpieczne wakacje 2019”, konkurs mini lista przebojów. Łącznie nagrodzono 215 uczniów **(5600,00 zł)**;
- Zakup wyposażenia dla sołectw: stół do tenisa stołowego dla Sołectwa Makowiska (1400,00 zł), zakup gier do świetlicy wiejskiej w Nienaszowie (1.000,00 zł), zakup gier do świetlicy wiejskiej w Grabaninie (1000,00 zł).

Z inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowano:

- Wyjazdy na basen i na narty podczas ferii zimowych. Udział wzięło ok. 80 dzieci **(3400,00 zł)**;
- Zakup 2 stołów do tenisa stołowego **(5860,20 zł)**;
- Cykl 6 rajdów pieszych po Beskidzie Niskim pt. „Korona Beskidu Niskiego” dla młodzieży gimnazjalnej. W każdej wyprawie uczestniczyło 49-54 dzieci **(6799,75 zł)**;
- Zajęcia z piłki siatkowej na hali sportowej z trenerami dedykowane dzieciom od 4 klasy SP ok. 40 osób **(15210,00 zł)**;
- Zajęcia nauki pływania na wakacjach, które odbywały się na krytej pływalni Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jaśle, dla czterech 30-osobowych grup, prowadzone przez instruktora nauki pływania raz w tygodniu **(16926,96 zł)**;

- Organizacja akcji „Dni Otwartych Strażnic” (**3400,00 zł**);
- Zakup opasek odblaskowych dla mieszkańców Gminy Nowy Żmigród (**591,10 zł**);

Z kolei w 2020 roku w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowano m.in:

- zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży:
  - organizacja zabawy karnawałowej dla dzieci z Sadek i Grabaniny (40 dzieci) (**1044,46 zł**);
  - piknik dla dzieci z miejscowości Desznica i Jaworze (60 dzieci) (**2016,32 zł**);
  - piknik dla dzieci z miejscowości Toki (70 dzieci) (**1700,00 zł**);
  - piknik dla dzieci z miejscowości Mytarka (50 dzieci) (**1998,97 zł**);
  - piknik dla dzieci z miejscowości Siedliska Żmigrodzkie (20 dzieci) (**312,59 zł**);

Łącznie w zorganizowanych piknikach rodzinnych udział wzięło ponad 600 osób. Przyznane środki zostały przeznaczone na przygotowanie posiłków dla uczestników, wynajem dmuchanych zjeżdżalni i oprawę artystyczną).

- warsztaty taneczne dla dzieci uczęszczających do Przedszkola Gminnego w Nowym Żmigrodzie (50 uczestników) (**1000,00 zł**)
- Turnieje sportowe odbywające się na Hali sportowej:
  - XII Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Nowy Żmigród (**478,80 zł**);
- zakup wyposażenia dla szkół:
  - zakup książek w projekcie „Dziedzictwo Jana Pawła II” realizowanym przez Filialną Szkołę Podstawową w Starym Żmigrodzie” (17 uczniów) (**300,00 zł**);
  - zakup piłek do gry w piłkę: siatkową, nożną, koszykową i ręczną w projekcie „Na zdrowo znaczy sportowo” realizowanym przez Szkołę Podstawową w Kątach dla klas V-VIII (30 uczniów) (**499,85 zł**);
  - zakup materiałów papierniczych i dekoracyjnych na warsztaty artystyczne dla uczniów z klas I-III ze Szkoły Podstawowej w Makowiskach, projekt „Mały Artysta” (10 uczniów) (**381,84 zł**);
  - projekt „Bo co może Mały Człowiek” realizowany przez Filialną Szkołę Podstawową w Starym Żmigrodzie – zakup książek, gier edukacyjnych i radiomagnetofonu (24 uczniów) (**700,63 zł**);
  - zakup lektur szkolnych dla klas I-III dla Biblioteki Szkolnej działającej przy Szkole Podstawowej w Nowym Żmigrodzie (101 uczniów) (**1000,00 zł**);

- zakup 3 zestawów komputerowych i tabletu do nauki zdalnej dla Szkoły Podstawowej w Łysej Górze, projekt „Komputer w dobie pandemii COVID-19” (46 uczniów) **(7000,00 zł)**;
- zakup instrumentów melodycznych o perkusyjnych oraz akcesoriów do tańca dla Przedszkola Gminnego w projekcie „Taniec i muzyka” (120 dzieci) **(1474,00 zł)**;
- zakup bujaka sprężynowego na plac zabaw przy Przedszkolu Gminnym **(800,00 zł)**;
- zakup nagród konkursowych w policyjnym konkurs prac plastycznych „Bezpieczne Wakacje 2020” **(300,00 zł)**;
- warsztaty artystyczne dla dzieci uczęszczające na zajęcia do Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Żmigrodzie (100 osób) **(1500,00 zł)**;
- Projekt „Siatkówka- moja gra w aktywne życie” realizowany przez SP w Nowym Żmigrodzie – 2 wyjazdy na mecze siatkówki młodzieży trenującej piłkę siatkową- pokrycie kosztów transportu (30 osób) **(1000,00 zł)**.

W 2020 r. kontynuowane były zajęcia trenerskie adresowane do dzieci i młodzieży szkolnej z gminy Nowy Żmigród. Projekt zapoczątkowany został w czerwcu 2018 r. Zajęcia odbywają się w każdy poniedziałek i czwartek miesiąca na hali sportowej w Nowym Żmigrodzie. Wynagrodzenie dla dwóch trenerów za 2020 r. to kwota **10440,00 zł**.

Z inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2020 sfinansowano:

- 2 wyjazdy młodzieży szkolnej trenującej piłkę siatkową na mecze towarzyskie w Dukli i Ustrobnej. Pokryte zostały koszty przejazdu oraz ubezpieczenia uczestników wyjazdów **(717,50 zł)**;
- zakup 500 szt. kamizelek odblaskowych oraz 300 szt. zawieszek odblaskowych, które zostały rozdane dzieciom i dorosłym mieszkańcom Gminy Nowy Żmigród **(3.915,21 zł)**;

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii sfinansowano:

- Zakup materiałów profilaktycznych: ulotek i plakatów nt. dopalaczy, przemocy i bezpieczeństwa w szkole, dla Szkoły Podstawowej w Nowym Żmigrodzie **(500,00 zł)**- w projekcie udział wzięło 252 uczniów i 48 pracowników szkoły.
- Z inicjatywy GKRPA zakupiono duży pakiet materiałów „Dopalacze- powiedz stop!”, które zostaną rozpropagowane wśród uczniów oraz mieszkańców Gminy”. Koszt zakupu to **2460,00 zł**.
-

III 3.2. PRZESTĘPCZOŚĆ POD WPLYWEM ALKOHOŁU

W poniższej tabeli przedstawiono dane pozyskane od Policji na temat stwierdzonych w gminie Nowy Żmigród liczby przypadków czynów karalnych związanych z używaniem alkoholu. Widać tendencję wzrostową w liczbie odnotowanych przypadków:

- prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości (art. 178a k.k.) lub po użyciu alkoholu (art. 87 k.w.),
- zakłócania porządku publicznego (art. 51 k.w.).

Tabela 8. Przepięstwa/wykroczenia pod wpływem środków odurzających w l. 2018-2020

Rodzaj przestępstwa / wykroczenia	2018	2019	2020
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	16	22	17
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	1	1	1
Zakłócanie porządku publicznego	12	25	21
Podęjmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	2	2	2
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	-	-	1
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	b.d.	b.d.	b.d.
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	b.d.	b.d.	b.d.
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	-	-	-
Ogółem	46	80	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowym Źmigrodzie

III 4. DZIAŁANIA NA RZECZ WSPARCIA RODZINY

III 4. 1. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019-2021

W myśl art. 2 ust. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218 ze zm.) zwanej dalej ustawą, „przemoc w rodzinie” to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy w szczególności poprzez:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- interwencji kryzysowej i wsparcia;
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania do osoby pokrzywdzonej;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zgodnie z postanowieniami **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021** – przyjętem do realizacji na podstawie uchwały nr IV/29/2019 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 29 stycznia 2019 r. - głównym celem niniejszego Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Nowy Żmigród. Osiągnięcie wymienionego celu głównego zaplanowano w oparciu o realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) Interdyscyplinarna współpraca służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskiej Karty”;
- 2) Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno-interwencyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie;
- 3) Ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) Podnoszenie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób tę przemoc stosujących;
- 5) Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy;
- 6) Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Nowy Żmigród wobec zjawiska przemocy;
- 7) Podnoszenie kompetencji służb realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dla realizacji powyższych celów przewidziane zostały **następujące działania**:

- ✓ powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- ✓ współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- ✓ poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne;
- ✓ współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom;
- ✓ realizacja procedury „Niebieskie Karty”;
- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc;
- ✓ praca socjalna;
- ✓ prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy;
- ✓ organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu podniesienia i doskonalenia swoich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem;
- ✓ seminaria, konferencje dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu wymiany doświadczeń;
- ✓ upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.

Przewidywane efekty i rezultaty:

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019—2021 planuje się osiągnięcie następujących efektów:

1. Ustawiczne działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
2. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Zwiększenie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc na temat skutków prawnych i moralnych przemocy w rodzinie.
5. Nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności i wiedzy na temat podstawowych zasad przeciwdziałania przemocy.
6. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw.
7. Zwiększenie efektywności pracy pracowników służb i instytucji udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zmiana postaw mieszkańców Gminy Nowy Żmigród wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019—2021 są środki finansowane z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

III 4. 2. GMINNY PUNKT KONSULTACYJNY DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH, WSPÓLUZALEŻNIONYCH I OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W Gminie Nowy Żmigród działa **Gminny Punkt Konsultacyjny (GPK) dla Osób Uzależnionych, Wspóluzależnionych i Ofiar Przemocy.**

Tabela 9. Dane z działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego

	Lata		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	8 (36 porad)	6 (36 porad)	4 (15 porad)
Porady, konsultacje, rozmowy motywujące	8	6	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Punktu Konsultacyjnego w Nowym Żmigrodzie

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie to zadania własne gmin, wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi. Wywiązując się z tych obowiązków, od 16 marca 2015 r., rozpoczął działalność Punkt konsultacyjny, w ramach którego dostępne są porady specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz od 2021r. pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej. Punkt prowadzi psycholog, pedagog, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, mediator rodzinny – Marzena Lechwar. Wszystkie porady i konsultacje są bezpłatne. PUNKT KONSULTACYJNY prowadzony jest w budynku Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie.

III 4.3 NIEBIESKIE KARTY I DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Na wstępie należy podkreślić, że właściwa i miarodajna diagnoza ww. dysfunkcji jest niezwykle trudna z uwagi na fakt wciąż niezbadanych przypadków przemocy w rodzinie. Warto zaznaczyć, że pomimo różnorodnych działań profilaktycznych i edukacyjnych nakierowanych na konieczność jawnego akcentowania występujących zachowań przemocowych w środowisku domowym – wiele środowisk społecznych wciąż nie zgłasza występujących dysfunkcji rodzinnych celem uzyskania niezbędnej pomocy i wsparcia. Problematyka przemocy domowej traktowana w wielu rodzinach jako temat wstydlivy oraz drażliwy często pozostaje tajemnicą skrywaną pośród najbliższych jej członków. Nic więc dziwnego, że napotykając w swoim rozwoju na liczne bariery metodologiczne – statystyki zjawiska przemocy domowej odzwierciedlają jedynie przybliżone rozmiary badanej rzeczywistości. Dokonując zatem próby statystycznego ujęcia zjawiska przemocy na terenie Gminy Nowy Żmigród należy mieć świadomość, że wskazane statystyki stanowią jedynie odzwierciedlenie zarejestrowanych przypadków przemocy, a więc niekoniecznie ukazują rzeczywistą skalę problemu na terenie gminy.

Jednym z miarodajnych narzędzi badawczych w przypadku zjawiska przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskie Karty”. Zgodnie z art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ww. procedura „obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie” natomiast jej wszczęcie zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednego z ww. podmiotów – w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Jak wynika z art. 9d ust. 4 ww. ustawy procedura „Niebieskie Karty”

wszczynana jest „w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzania stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie” a zgodnie z art. 9d ust. 1 wskazanego aktu podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w ramach procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Od roku 2011 przy gminnym ośrodku pomocy społecznej działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZI).

Głównym celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest pomoc osobom i rodzinom w przewyciężaniu problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie, podejmowaniu działań interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu przemocy, współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu przemocy i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wspólną diagnozę i wspólne podejmowanie decyzji, zintegrowane wykorzystanie środków i możliwości, jakimi dysponują instytucje, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie i tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych sprawach.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny tworzy **grupy robocze**. W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prace w ramach grup roboczych prowadzone są w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Osoby wchodzące w skład Zespołu oraz grup roboczych współpracują ze sobą w sposób skoordynowany podczas posiedzeń, zapewniający skuteczne reagowanie na problemy związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Tabela 10. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

<i>Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową</i>			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba interwencji	30	15	16
Dotyczące przemocy w rodzinie	30	15	16
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	39	20	20
○ Kobiety	30	15	17
○ Mężczyźni	7	3	3
○ Nieletni	2	2	0
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:			
○ Kobiety	3	1	1
○ Mężczyźni	32	14	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Nowym Żmigrodzie

Porównując dane z lat 2018 - 2020 widać znaczny spadek liczby ofiar przemocy domowej w gminie Nowy Żmigród. Chociaż udział procentowy pokrzywdzonych osób w stosunku do odnotowanej liczby ludności w obrębie Gminy klaruje się na stosunkowo niskim poziomie, to jednak nie należy traktować go obojętnie, dokładając wszelkich starań do ochrony wszystkich poszkodowanych beneficjentów. Należy pamiętać, że najbardziej narażone na dotkliwe skutki przemocy domowej są małoletnie dzieci, które najczęściej stanowią spory odsetek całkowitej liczby wszystkich poszkodowanych w zdarzeniach przemocy w rodzinie.

Niebieska Karta przekazywana jest grupie roboczej, która składa się z przedstawicieli służb i specjalistów współpracujących z rodziną. W jej skład wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jeżeli w rodzinie są dzieci to pedagog szkolny. a także jeśli zachodzi potrzeba to pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny lub inny specjalista.

Przedstawiciele grupy roboczej spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodzin pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem. W roku 2019 zjawisko przemocy występowało w **15** rodzinach, w których **20** osób dotkniętych było przemocą i **15** osób stosowało przemoc w rodzinie. W sumie wypełniono **19 Niebieskich Kart A** przez przedstawicieli Policji, a pracowało **12** grup roboczych, które odbyły **19** posiedzeń z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie. Ponadto pracownicy socjalni sporządzili **16 Niebieskich Kart C** i **16 Niebieskich Kart D**. Zakończono **12** spraw w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. w tym: 10 z powodu ustania przemocy w rodzinie i 2 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Nowy Żmigród przez przedstawicieli uprawnionych do tego instytucji w podziale na lata 2018 – 2020.

Tabela 11. Liczba procedur "Niebieskiej Karty"

W związku z procedurą Niebieskiej Karty sporządzono:			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ogółem NK	45	19	20
W tym przez:			
GOPS	2	0	3
GKRPA	0	0	0
Placówki Służby Zdrowia	1	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	0	0	0
Policja	42	19	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowym Żmigrodzie

Jak wynika z powyższej tabeli największą liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” odnotowano w 2019 r. Spośród wszystkich instytucji i podmiotów publicznych, uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, stale i zauważalnie największy udział odnotowuje w tym zakresie Policja. W ciągu ostatnich trzech lat placówki służby zdrowia rozpoczęły taką procedurę tylko raz w 2018 r. GOPS uczynił to dwukrotnie w 2018 r. i trzykrotnie w 2020 r. Natomiast

zarówno Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak i placówki oświatowe nie wszczęły w tym czasie żadnej procedury. Generalnie zauważalna jest tendencja malejąca wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, z nagłym spadkiem w roku 2019.

Podstawę prawną do zakończenia procedury „Niebieskie Karty” stanowi § 18 ust. 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, zgodnie z którym następuje ono w przypadku „ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań”.

W poniższej tabeli przedstawiono zmiany w latach 2018 – 2020 liczby postępowań, jakie wszczęto i zakończono w występujących na terenie Gminy Nowy Żmigród przypadkach wybranych rodzajów przestępstw, tj.:

- znęcania się nad rodziną (art. 207 Kodeksu karnego),
- gróźb karalnych (art. 190 k.k.),
- rozpijania małoletniego (art. 208 k.k.)
- uchylania się od płacenia alimentów (art. 209 k.k.).

Tabela 12. Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań karnych.

<i>Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych „Niebieskich Kart”</i>			
	2018r.		
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	4	4	4
Groźby karalne	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	7	7	7
2019 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	4	4	4
Groźby karalne	1	1	1
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	4	4	4
Inne	0	0	0
2020 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	4	4	4
Groźby karalne	0	0	0

Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	7	7	7
Inne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowym Żmigrodzie

Jak wynika z powyższego zestawienia na przestrzeni lat 2018 - 2020 utrzymuje się stała liczba przypadków, w których wszczęto postępowanie karne w sprawie znęcania się nad rodziną. Nie odnotowano żadnego postępowania w sprawie podawania alkoholu osobie małoletniej.

III 4.4. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE OFIARY PRZEMOCY W GMINIE NOWY ŻMIGRÓD I POWIECIE JASIELSKIM

Instytucje i podmioty, które udzielają pomocy ofiarom przemocy w rodzinie na terenie gminy Nowy Żmigród i powiatu jasielskiego to:

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie**, ul. Mickiewicza 2 38-230 Nowy Żmigród, tel. 13 448 26 22
- **Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie**, ul. Dąbrowskiego 30, 35-036 Rzeszów, tel. 17 8583345
- **Posterunek Policji w Nowym Żmigrodzie**, 38-232 Krempna 112 (adres tymczasowy), tel. 47 829 55 74
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jasle**, ul. Rynek 18, 38-200 Jasło, tel. 13 4483440
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle**, ul. Rynek 18, 38-200 Jasło, tel. 13 4483440
- **Ośrodek Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie**, ul. Skubisza 4, 35-020 Rzeszów, tel. 17 8635389
- **Sąd Rejonowy w Rzeszowie**, ul. Kustronia 4, 35-303 Rzeszów, tel. 17 7152293
- **Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie**, ul. Liska Kuli 20, 35-959 Rzeszów, tel. 17 8584302, fax: 17 8533746
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** tel. 801 12 00 02 (płatny pierwszy impuls, linia czynna od poniedziałku do soboty w godz. 8.00-22.00, w niedziele i święta w godz. 8.00-16.00), tel. (22) 666 28 50 - dyżur prawny (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godz. 17.00-21.00), Poradnia e-mailowa: niebieska.linia@niebieskalinia.info

- **Policyjny Telefon Zaufania** tel. 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godz. od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).

III 4.5. PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ - 2021”

Gmina Nowy Żmigród pozyskała środki w wysokości 99 098,10 zł w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021, finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Program zapewnia usługę asystenta osobistego dla osoby niepełnosprawnej, mającą na celu pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- a) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- b) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Usługi asystenta w szczególności mogą polegać na pomocy asystenta w:

- a) wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- b) zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- c) załatwianiu spraw urzędowych;
- d) nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- e) korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- f) wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej.

Zadanie realizowane jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie.

III 4. 6. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY NOWY ŻMIGRÓD NA LATA 2020-2022

Na podstawie Uchwały nr XX/126/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z 8 kwietnia 2020 r. przyjęty został do realizacji trzyletni gminny program wspierania rodziny, którego główny cel stanowi w gminie Żmigród: stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Wdrożenie celu głównego oparto na dwóch celach szczegółowych:

- 1) Zabezpieczenie podstawowych podstaw bytowych dzieci i rodzin,
- 2) Wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Adrestandami programu są rodziny przeżyujące trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.

Zakładanym efektem realizacji programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na konsolidację współpracy różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji celem odbudowywania właściwych relacji rodzinnych, w tym pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

Obowiązujące od 1 stycznia 2012 r. przepisy prawa wywołały po stronie samorządu terytorialnego konieczność zmiany w podejściu do pracy z rodziną. Celem działań władz samorządowych stało się takie kształtowanie swojej polityki, aby zapewnić utrzymanie samodzielności i spójności rodziny, w tym zapobiegać umieszczeniu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, np. z powodu ubóstwa.

Uchwalenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowy Żmigród na lata 2020-2022 stanowi wykonanie obowiązku normatywnego z art. 176 p. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto zgodnie z normą wyrażoną w **ust. 2 art. 179** rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Wskazane przepisy stanowią rozwinięcie ogólnej normy kompetencyjnej wyrażonej w art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), zgodnie z którą do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

III. WYBRANE LOKALNE PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY NOWY ŻMIGRÓD – WNIOSKI Z DIAGNOZY

IV 1. GRUPA BADANA, CEL I METODOLOGIA BADAŃ

Zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednym z obligatoryjnych elementów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest diagnoza sytuacji społecznej gminy. Diagnoza służy zidentyfikowaniu występowania w środowisku lokalnym określonych problemów, dysfunkcji i zagrożeń rzutujących na życie mieszkańców gminy. Wnioski uzyskane z diagnozy służą wykonaniu prognozy zmian w zakresie objętym strategią, a także sformułowaniu celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, wskaźników realizacji działań oraz ich ram finansowych.

Celem diagnozy przeprowadzonej wśród dorosłych mieszkańców było ustalenie skali występowania w gminie negatywnych zjawisk społecznych, a także postaw społecznych wobec problemów środowiska lokalnego takich, jak:

- używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki i dopalacze);
- spożywanie alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- uzależnienie od papierosów oraz e-papierosów;
- uzależnienie od hazardu;
- przemoc w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- cyberprzemoc oraz uzależnienia od czynności związanych z nowymi technologiami.

Podstawowym celem badań przeprowadzonych w środowisku uczniów była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy.

Badania przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych miały na celu rozpoznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,

- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemne sytuacje zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Badania, które miały miejsce w pierwszym i drugim kwartale 2021 r., odbyły się przy użyciu ankiety online z uwagi na panujący stan epidemii. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu **dorosłych mieszkańców** gminy wzięło udział **302 osoby**, w tym 147 mężczyzn oraz 155 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 46 lat.

W badaniach **sprzedawców napojów alkoholowych** uczestniczyło **31 osób** - 25 kobiet i 6 mężczyzn. 26 respondentów to pracownicy punktów, 5-cioro zaś to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 42,3 lat.

Natomiast w badaniach **dzieci i młodzieży szkolnej** udział wzięło w sumie **375 uczniów** w następujących grupach wiekowych:

- ze szkoły podstawowej: 156 uczniów z klas 4-6 i 139 z klas 7-8;
- ze szkół ponadpodstawowych – 80.

Tabela 13. Liczebność grup badanych uczniów

<i>Liczebność grup badanych uczniów</i>	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP 4-6)	156
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	139
Szkoły Ponadpodstawowe (SPP)	80
RAZEM	375

Źródło: opracowanie własne

IV 2. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy Gminy Nowy Żmigród odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka. Mieszkańcy Gminy okazjnie spożywają alkohol, wypijając małe ilości.
- Wydaje się konieczne przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Nowy Żmigród kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki

spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

- Badani respondenci deklarują, że mają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze. Warto zwrócić uwagę, że część respondentów deklaruje, że w swoim otoczeniu ma również osoby uzależnione od leków.
- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Nowym Żmigrodzie jest zauważalne. 2% mieszkańców ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczałyby przemocy w rodzinie a 16% nie jest tego pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Warto zauważyć, że zaledwie 45% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.
- W subiektywnej ocenie przebadanych mieszkańców Nowego Żmigrodu zjawisko uzależnienia od hazardu jest zauważalne.
- Warto zwrócić uwagę na problem uzależnienia od Internetu - 98% ankietowanych uważa, że uzależnienie od komputera lub Internetu jest bardzo powszechnym zjawiskiem.

IV 3. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol większość badanych deklaruje, że sprawdza dowody potwierdzające wiek. Jednak w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Nowy Żmigród, zalecane jest przeprowadzenie kampanii

informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

IV 4. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

- Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza.
- Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.

- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest jednak widoczny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najbardziej popularnych i najbardziej skutecznych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich dziedzinach planowania strategicznego, w tym w polityce społecznej.

Skrót SWOT to akronim pochodzący od czterech angielskich słów, które zarazem stanowią cztery elementy tej techniki. Są to Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Głównym celem analizy SWOT jest stworzenie obrazu wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej jednostki, a także prognoza rozwoju wypadków i opracowanie założeń do strategii postępowania. Przeprowadzona w pracy warsztatowej analiza SWOT pozwoliła na zidentyfikowanie problemów, potencjału rozwojowego, uwarunkowań zewnętrznych, stanowiących zagrożenia i szanse rozwoju gminy.

Analiza SWOT przeprowadzona w poniższej tabeli opiera się na danych z następujących źródeł:

- *desk research* – analiza dokumentacji stanu zastanego,
- wyniki diagnozy problemów społecznych w gminie Nowy Żmigród.

Tabela 14. Analiza SWOT – polityka i problemy społeczne.

MOCNE strony	SŁABE strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stosunkowo bliskie sąsiedztwo miasta wojewódzkiego (Rzeszów), ➤ przygraniczne położenie gminy, ➤ atrakcyjna lokalizacja do stworzenia terenów inwestycyjnych i rozwoju turystyki oraz agroturystyki, ➤ dobre warunki do zagospodarowania przestrzennego gminy – rzeźba terenu nie kolidująca z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, ➤ położenie znacznej części gminy na terenach cennych przyrodniczo tj. Magurskiego Parku Narodowego, ➤ brak przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko naturalne, ➤ czyste środowisko naturalne, ➤ wysokie walory turystyczno-krajobrazowe, ➤ bogate dziedzictwo kulturowe; ➤ działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej, ➤ wystarczająca ilość szkół podstawowych, funkcjonujących niekiedy pomimo niewielkiej ilości uczniów, ➤ dostrzeganie i podejmowanie przez władze gminy działań w celu niwelowania problemów społeczności lokalnej - podejmowanie działań profilaktycznych oraz pomocowych, ➤ realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowy Żmigród na lata 2014-2020, ➤ świadczenie pomocy pieniężnej i niepieniężnej mieszkańcom gminy przez 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie terenów zalewowych, ➤ symptomy wyuczonej bezradności w środowiskach dotkniętych bezrobociem i zagrożonych wykluczeniem, ➤ niski poziom aktywności beneficjentów pomocy społecznej, ➤ uzależnienie od świadczeń z systemu pomocy społecznej, ➤ brak mieszkań socjalnych, ➤ słabo rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, ➤ wysokie ujemne saldo migracji, ➤ niewystarczająca liczba lokalnych zakładów pracy w stosunku do potrzeb lokalnego rynku pracy, ➤ duży odsetek niepracujących zawodowo kobiet, ➤ znacząca różnica w proporcjach pracujących mężczyzn do pracujących kobiet (ok 28% do 71%), ➤ brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych, ➤ brak dużych zakładów pracy, ➤ duże rozdrobnienie istniejących gospodarstw rolnych, ➤ brak rozwiniętego przemysłu przetwórczego produktów rolno-spożywczych, ➤ niewystarczająca rozpoznawalność gminy pod względem inwestycyjnym, turystycznym i rekreacyjnym, ➤ słabo rozwinięta baza gastronomiczna i noclegowa, w tym agroturystyczna,

<p>GOPS,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja przez GOPS programów skierowanych nie tylko do dorosłych mieszkańców, ale też do dzieci (stypendium, zasiłki, posiłek), ➤ malejąca liczba rodzin zmuszonych do korzystania z pomocy oferowanej przez GOPS, w tym ze względu na bezrobocie i ubóstwo, ➤ wdrożenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021, ➤ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych, GKRPA, ➤ interdyscyplinarna działalność Gminnego Punktu Konsultacyjnego dla osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy, ➤ współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy Nowym Żmigrodzie, ➤ współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Rzeszowie i Centrum Terapii Uzależnień w Rzeszowie, ➤ udzielanie wsparcia w formie pracy asystenta rodziny oraz asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, ➤ przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych, ➤ niski poziom przestępczości, ➤ mała liczba osób bezdomnych, ➤ systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin, w których występuje problem przemocy, ➤ stosowanie procedury „Niebieskie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna baza sportowo-rekreacyjna (boiska, sale gimnastyczne, itd.), ➤ obecne bariery architektoniczne i społeczne utrudniające osobom niepełnosprawnym i ze szczególnymi potrzebami pełny udział w życiu społecznym, ➤ długi czas oczekiwania na rehabilitację, ➤ malejąca liczba osób otrzymujących pomoc społeczną z GOPS ze względu na niepełnosprawność (słaba strona, jeżeli przyjmiemy, że jest to niepełnosprawność trwała), ➤ niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poza szkołą, ➤ rosnąca łatwość zakupu narkotyków i dopalaczy wśród młodzieży, ➤ niezadowalająca dostępność opieki medycznej w gminie – ograniczony dostęp do specjalistów w ramach NFZ, ➤ baza rehabilitacyjna niewystarczająca do istniejących potrzeb, ➤ brak w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ występowanie zjawiska przemocy domowej i problemów z nim związanych, ➤ problem ubóstwa i uzależnień, ➤ mało rozpowszechniona wśród mieszkańców wiedza nt. instytucji udzielających pomocy rodzinom dotkniętych przemocą w rodzinie, ➤ współwystępowanie uzależnienia i przemocy w rodzinie, ➤ brak mieszkań chronionych dla ofiar
--	--

<p>Karty”,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ stosunkowo duża aktywność GKRPA na polu organizacji czasu dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza w dziedzinie sportu, oraz uświadamiania ich o zagrożeniach związanych z uzależnieniami, ➤ współpraca z pedagogiem szkolnym w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie, ➤ malejąca liczba interwencji domowych związanych z przemocą domową, ➤ organizowanie w placówkach oświatowych wydarzeń w zakresie profilaktyki uzależnień, ➤ dobre rozpoznanie środowiska osób potrzebujących pomocy, ➤ dobra baza placówek oświatowych, funkcjonowanie świetlic szkolnych, ➤ aktywność organizacji pozarządowych na terenie gminy, w tym działalność kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych, ➤ funkcjonowanie świetlic wiejskich, ➤ realizowanie przez gminę prac społecznie użytecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przemocy w rodzinie, ➤ niewystarczająca ilość kadry specjalistycznej (psycholog, terapeuta), ➤ występujące stereotypy blokują korzystanie z usług specjalistów, np. psychologów, ➤ wzrastające koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, ➤ mała świadomość potrzeby wolontariatu w pracach instytucji i organizacji, ➤ niski poziom partycypacji społecznej, mało lokalnych przedsięwzięć angażujących społeczeństwo, ➤ niewielka skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych, ➤ mała liczba wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ rosnąca ilość przypadków zakłócania porządku publicznego, ➤ niewystarczająca kontrola rodziców nad treściami oglądanymi przez dzieci w Internecie, ➤ widoczny problem przemocy rówieśniczej wśród uczniów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych w celu finansowania działań społecznych (m.in. RPO Województwa Podkarpackiego, Funduszu Solidarnościowego, środków ministerialnych), ➤ likwidacja barier w dostępie do usług społecznych, zwłaszcza dla osób starszych, niepełnosprawnych i wykazujących szczególne potrzeby, ➤ podnoszenie świadomości społecznej nt. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ negatywny wpływ epidemii koronawirusa SARS CoV-2 na wiele sfer życia społecznego i gospodarczego, np. wzrost uzależnień behawioralnych (od używania nowoczesnych technologii), ➤ brak wystarczającej aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w okresie tzw. zdalnej edukacji, ➤ utrzymywanie się bezrobocia, w tym bezrobocia ukrytego

<p>potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych, starszych i ze szczególnymi potrzebami,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost wiedzy, w tym wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień oraz przemocy, ➤ zmniejszenie migracji ludzi młodych i wykształconych z obszaru gminy; ➤ aktywna działalność GOPS i GKRPA w dotarciu do osób i rodzin rzeczywiście potrzebujących pomocy społecznej lub terapii, ➤ zapewnienie dostępu do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i w zakresie przemocy w rodzinie (GKRPA), ➤ wzrost świadomości po stronie władz gminy w zakresie roli, zalet, znaczenia i potrzeb sektora pomocy społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, ➤ działania na rzecz stworzenia i promocji marki gminy Nowy Żmigród jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i pracy, ➤ rozwój organizacji pozarządowych, ➤ poprawa systemu komunikacji i transportu w gminie, ➤ zmniejszenie kosztów zużycia energii w budynkach sektora publicznego, ➤ wzrost wykorzystania alternatywnych źródeł energii, ➤ zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, ➤ poprawa funkcjonowania infrastruktury publicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, stacje uzdatniania wody, oczyszczalnia ścieków), ➤ zwiększenie dostępności do 	<p>(nierejestrowanego),</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych, ➤ brak motywacji do aktywnego poszukiwania pracy, ➤ występowanie zjawiska migracji do większych ośrodków miejskich osób młodych z wysokim potencjałem intelektualnym i zawodowym, ➤ starzenie się społeczeństwa polskiego, co w przyszłości będzie mieć negatywny wpływ również na rozwój gminy Nowy Żmigród, ➤ niska liczba turystów ze względu na brak rozbudowy bazy turystycznej, a tym noclegowo-gastronomicznej, ➤ występowanie chorób cywilizacyjnych, ➤ rosnąca izolacja osób starszych od swoich dzieci i wnuków w wyniku obaw i obostrzeń związanych z epidemią koronawirusa i związany z tym stres oraz depresja osób starszych, ➤ wzrost wykluczenia społecznego mieszkańców, w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych, również ze względu na emigrację dzieci. ➤ kreowanie nowych obowiązków gminy niejednokrotnie bez zapewnienia wsparcia finansowego ze strony budżetu państwa, ➤ konkurencja ze strony innych samorządów w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ➤ wzrost kosztów energii w sektorze publicznym związany z podwyżkami cen energii, ➤ brak rozwoju przemysłu lokalnego,
--	---

<p>infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój budownictwa mieszkaniowego, ➤ stworzenie i wdrożenie strategii rozwoju i promocji gminy, ➤ organizowanie prac interwencyjnych, staży, prac społecznie użytecznych, ➤ upowszechnianie ofert pracy w środowisku lokalnym, ➤ promocja przedsiębiorczości i upowszechnianie informacji na temat szkoleń w zakresie zakładania działalności gospodarczej, ➤ aktywizacja beneficjentów pomocy społecznej do zmiany postaw życiowych, w tym poprzez pracę socjalną, ➤ dofinansowanie programów profilaktycznych nt. uzależnień, w tym w placówkach oświatowych, ➤ upowszechnianie informacji w środowisku na temat instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz informacji w zakresie przemocy w rodzinie, ➤ upowszechnianie informacji na temat pracy asystenta rodziny/ asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, ➤ szkolenia dla kadry oświatowej administracyjnej i pracowników socjalnych oraz zapewnienie dostępu do innych form kształcenia w celu stałego podnoszenia kompetencji zawodowych, ➤ współpraca placówek oświaty, kultury i jednostek gminy z ngo. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stagnacja gospodarcza gminy (brak inwestowania kapitału zewnętrznego), ➤ malejąca rentowność produkcji rolnej gospodarstw niewyspecjalizowanych, ➤ pogorszenie się stanu gospodarki wodnej, ➤ napływ zanieczyszczeń powietrza z sąsiednich ośrodków, ➤ osłabianie się naturalnych funkcji rodziny, zanik rodzin wielopokoleniowych, ➤ niskie zainteresowanie rodziców problemami dzieci oraz spędzaniem z nimi wolnego czasu, ➤ przepracowanie, zaburzenia w równowadze czasu wolnego i poświęcanego pracy, ➤ brak świadomości istnienia problemu i umiejętności poszukiwania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, ➤ rosnąca liczba rodzin wieloproblemowych, ➤ wzrost kosztów utrzymania rodziny, ➤ rozwój dysfunkcji społecznych, ➤ wiele nowych, nieznanych zagrożeń ze strony nowoczesnych mediów i środków komunikacji (m.in. cyberprzemoc), ➤ przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci i opiekę nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi na instytucje.
--	--

Źródło: opracowanie własne

V. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWY ŻMIGRÓD NA LATA 2021-2027

VI 1. MISJA GMINY I PROGNOZA ZMIAN SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Wyniki diagnozy problemów społecznych, po ich nałożeniu na prawne kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027.

Misją Gminy Nowy Żmigród w zakresie w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych na lata 2021-2027 jest:

poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez skuteczne przeciwdziałanie różnym formom dysfunkcji i wykluczenia społecznego.

Ujęta w ten sposób misja wymaga skonkretyzowania w ramach wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań, co zostało przedstawione w dalszej części Strategii.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w Gminie Nowy Żmigród, która w układzie celów strategicznych kształtuje się następująco:

1) Wspieranie rodziny i eliminowanie występowania dysfunkcji społecznych.

Prognozuje się:

- dalsze występowanie różnych dysfunkcji w rodzinach oraz związane z tym zapotrzebowanie na wsparcie ze strony instytucji pomocy społecznej,
- potrzebę wzmacnianie naturalnych ról i kompetencji wszystkich członków rodziny,
- potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju;
- utrzymywanie się konieczności działań profilaktycznych i specjalistycznej, kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- dalsze występowanie zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego eliminowania,

- konieczność wspierania świadomości prawnej i prowadzenia edukacji na temat bezpiecznego korzystania z Internetu oraz zasad ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, w tym wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych,
- brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem z powodu ubóstwa, zaburzeń opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień i przemocy.

2) Profilaktyka i przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji oraz wykluczenia społecznego.

Prognozuje się:

- potrzebę eliminowania barier w integracji i życiu społecznym rodzin oraz osób zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem z powodu problemów ubóstwa, bezrobocia, wieku emerytalnego, niepełnosprawności lub wykazywania szczególnych potrzeb,
- potrzebę zapewnienia zabezpieczenia socjalnego dla najuboższych i bezrobotnych mieszkańców gminy,
- potrzebę udzielania pomocy osobom długotrwale bezrobotnym i osobom z wyuczoną bezradnością;
- konieczność zapewnienia wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a także osób przewlekle chorych, starszych i ich rodzin w zakresie usług socjalnych i usług opiekuńczych;

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe tylko dzięki zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, partnerów społecznych i gospodarczych oraz członków społeczności lokalnej.

VI 2. REALIZACJA STRATEGII

Wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Żmigród na lata 2021 - 2027 zostało oparte na realizacji dwóch celów strategicznych, które obejmują najważniejsze sfery, w jakich należy podjąć lub kontynuować prace, aby rozwiązywać problemy społeczne występujące w gminie. Są to:

- 1) Wspieranie rodziny i eliminowanie występowania dysfunkcji społecznych,**
- 2) Profilaktyka i przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji oraz wykluczenia społecznego.**

Do każdego celu strategicznego zostały przyporządkowane:

- cele operacyjne - czyli cele szczegółowe wobec celów strategicznych,

- kierunki działań – rodzaje czynności niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów operacyjnych,
- mierniki realizacji – efekty liczbowe w podanym zakresie, które posłużą do przeprowadzenia ewaluacji ilościowej,
- jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów operacyjnych,
- partnerzy w realizacji celów.

Wdrożenie zaplanowanych działań powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich negatywnych skutków społecznych.

VI 2.1. CEL STRATEGICZNY I: WSPIERANIE RODZINY I ELIMINOWANIE WYSTĘPOWANIA DYSFUNKCJI SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny nr 1: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku i sytuacji bytowej rodziny oraz wspieranie rodziny w pełnieniu jej naturalnych funkcji.

Kierunki działań:

- praca socjalna i objęcie szczególną ochroną rodzin z dysfunkcjami,
- realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- udzielanie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wsparcia zgodnie z przepisami pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych,
- realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów, (m.in. poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię rodzinną i mediacje rodzinne).
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży,

- rozwijanie oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalno-artystycznych dla dzieci i młodzieży;
- przyznawanie uczniom stypendiów socjalnych,
- wspieranie rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez asystentów rodziny i rodziny wspierające,
- zatrudnianie asystentów rodziny,
- ustanawianie rodzin wspierających,
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych programów wsparcia dla rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczo-opiekuńczej,
- działania edukacyjne kierowane do rodziców na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, (we współpracy m.in. z OPS, placówkami oświaty, asystentami rodziny),
- działania zachęcające i wspierające rodziców do powrotu na rynek pracy, w tym zapewnienie rodzinom i osobom samotnie wychowującym dzieci bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- organizowanie różnorodnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną, w tym integracji międzypokoleniowej,
- dalsza realizacja założeń Programu Wspierania Rodziny.

Mierniki realizacji:

- liczba rodzin objętych wsparciem,
- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba zatrudnionych asystentów rodziny i wymiar etatu,
- liczba przeszkolonych asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny/rodzin wspierających,
- liczba kontraktów socjalnych,
- liczba udzielonych porad specjalistycznych i beneficjentów porad,
- liczba dzieci korzystających z dożywiania,
- liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie, obozy,
- liczba rodzin objętych monitorowaniem,
- liczba osób objętych programami wczesnej interwencji;
- liczba działających świetlic szkolnych,
- liczba dzieci korzystających z zajęć w świetlicach,
- wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach,

- liczba materiałów promocyjno-edukacyjnych,
- liczba zorganizowanych lub współorganizowanych warsztatów, szkoleń, konferencji i kampanii, wydarzeń kulturalnych, festynów, wycieczek i innych,
- liczba uczestników ww. wydarzeń.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły i instytucje kultury z terenu gminy.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora, PFRON, PCPR.

Cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom.

Kierunki działań:

- zapewnienie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- udzielanie specjalistycznej pomocy sprawcom przemocy w rodzinie, w tym kierowanie ich do udziału w programach korekcyjno-terapeutycznych,
- ulepszanie systemu profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz specjalistycznego poradnictwa w zakresie uzależnień alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- pogłębianie świadomości społecznej na temat przyczyn, przejawów i sposobów reagowania na zjawisko przemocy oraz uzależnień,
- upowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej i osobom uzależnionym,
- podejmowanie kampanii profilaktycznych i działań edukacyjnych wobec wszystkich grup społecznych i wiekowych nt. szkodliwych następstw używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”,
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia,
- stałe monitorowanie występujących na terenie gminy problemów alkoholowych, narkotykowych, przemocowych i uzależnień behawioralnych,
- działania edukacyjne w celu redukcji agresywnych zachowań i przemocy psychicznej na wszystkich poziomach oświaty oraz wobec rodziców/opiekunów dzieci,
- zapewnienie dalszego dostępu do Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy,

- kontynuowanie realizacji zadań ustawowych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze;
- stosowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- dalsza realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- kontynuacja wdrażania założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- monitorowanie pracy punktów sprzedaży alkoholu, zwłaszcza pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym,
- zakup i dystrybucja tematycznych ulotek, czasopism, plakatów, broszur i innych materiałów informacyjnych,
- wspieranie grup samopomocowych i dalsza współpraca z organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi oraz grupami nieformalnymi działającymi w zakresie profilaktyki i pomocy w sprawach problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Mierniki realizacji:

- liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie/uzależnień,
- liczba interwencji służb w sprawach przemocy w rodzinie,
- liczba podmiotów udzielających wsparcia osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie,
- liczba Niebieskich Kart,
- liczba wydanych przez sądy/policję/ŻW nakazów natychmiastowego opuszczenia lokalu i zakazów zbliżania się do niego – na podstawie przepisów tzw. „Ustawy Antyprzemocowej”,
- liczba założonych/zakończonych spraw o przestępstwo znęcania się (art. 207 k.k.),
- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grup Roboczych,
- liczba posiedzeń GKRPA/Zespołu Interdyscyplinarnego/Grup Roboczych,
- liczba powołanych Grup Roboczych,
- liczba grup i stowarzyszeń współpracujących
- liczba opinii sądowo-lekarskich wydanych przez biegłych w ramach postępowania ws. leczenia odwykowego,
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
- liczba postanowień opiniujących wydanych przez GKRPA,

- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba spotkań grup wsparcia,
- wysokość wydatkowanych środków,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i programami korekcyjno-edukacyjnymi,
- liczba zrealizowanych akcji i przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych, programów profilaktycznych i konkursów na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki uzależnień,
- liczba i nakład zakupionych publikacji specjalistycznych,
- liczba i nakład materiałów profilaktyczno-edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy, Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, fundusz zdrowia.

Cel operacyjny nr 3: Przeciwdziałanie cyberprzemocy, uzależnieniom behawioralnym i innym zagrożeniom ze strony nowych technologii

Kierunki działań:

- opracowanie i skierowanie do wszystkich grup wiekowych programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat zagrożeń łączących się z używaniem Internetu, jak w szczególności oszustwa cyfrowe, kradzież tożsamości, hating, cyberstalking i cyberbullying, bezprawne pozyskiwanie danych osobowych, a także ryzyko uzależnień behawioralnych,
- przedsięwzięcia informacyjne w zakresie zasad bhp podczas pracy i edukacji, w tym edukacji zdalnej,
- promocja aktywnego stylu życia.

Mierniki realizacji:

- liczba zrealizowanych działań, warsztatów, programów i kampanii profilaktyczno-edukacyjnych,
- liczba beneficjentów ww. działań,

- wysokość wydatkowanych środków.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy, Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze, szkoły podstawowe z terenu gminy.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, fundusz zdrowia.

VI 2.2. CEL STRATEGICZNY II: PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU MARGINALIZACJI ORAZ WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Cel operacyjny nr 1: Aktywizacja osób bezrobotnych.

Kierunki działań:

- upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa i rozwoju zawodowego, szkoleniach, stażach, praktykach oraz robotach publicznych, pracach interwencyjnych i ofertach zatrudnienia socjalnego,
- zacieśnianie kooperacji z PUP, zwłaszcza w celu monitorowania zjawiska bezrobocia w gminie oraz podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych,
- stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości,
- praca socjalna z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami (kontrakty socjalne),
- zapewnienie systemu świadczeń materialnych dla osób i rodzin długotrwale bezrobotnych.

Mierniki realizacji:

- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (w tym bezrobotnych długoterminowych, niepełnosprawnych, bez wykształcenia średniego, poniżej 25 r.ż.),
- liczba beneficjentów pomocy społecznej z powodu bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych, objętych pomocą w ramach programu/projektu,
- liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego,
- liczba realizowanych kontraktów socjalnych,
- liczba i czas trwania udzielonych konsultacji dla osób bezrobotnych lub planujących założenie działalności gospodarczej,

- liczba założonych i zlikwidowanych podmiotów gospodarczych,
- liczba usług wspierających aktywizację zawodową,
- liczba i nakład rozpowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora, Powiatowy Urząd Pracy.

Cel operacyjny nr 2: Zapewnienie i ulepszanie systemu pomocy oraz wsparcia z powodu stanu ubóstwa i bezdomności.

Kierunki działań:

- pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w trudnym położeniu materialnym i życiowym,
- organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami,
- rozbudzanie aktywnych postaw wśród osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz bezdomnych,
- coroczna ocena zasobów pomocy społecznej,
- w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych,
- podejmowanie i rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych,
- wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnych, prowadzących proces reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych,
- podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – (praca socjalna, wsparcie finansowe i rzeczowe, indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, zapewnienie schronienia).

Mierniki realizacji:

- liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa/bezdomności,
- liczba zrealizowanych programów,
- liczba kontraktów socjalnych,
- liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących,
- liczba wspólnych działań i inicjatyw,
- liczba mieszkań socjalnych, chronionych, readaptacyjnych oraz interwencyjnych,
- wysokość wydatkowanych środków,
- liczba osób bezdomnych, w tym tych, którym udało się wyjść z bezdomności,
- liczba wolontariuszy,
- liczba i nakład materiałów informacyjnych,
- liczba akcji charytatywnych.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora.

Cel operacyjny nr 3: Poprawa jakości życia i zapewnienie warunków do pełnego udziału w życiu społecznym osób niepełnosprawnych, ze szczególnymi potrzebami, długotrwale chorych i seniorów.

Kierunki działań:

- udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, niepełnosprawnym lub dotkniętym długotrwałą chorobą,
- zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych i inicjowanie działań w celu ich rozwoju,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i ich opiekunów faktycznych,
- praca socjalna,
- popularyzowanie modelu aktywnego starzenia się i aktywnej starości, sprzyjających jak najdłuższemu zachowaniu sprawności i samodzielności w życiu społecznym oraz zawodowym, w tym tworzenie klubów seniora,

- promocja i stworzenie warunków do aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne (w tym organizowanie wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i warsztatowych, cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, wigilii dla samotnych),
- stworzenie możliwości korzystania z usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych w tym pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej,
- eliminowanie występujących w przestrzeni publicznej barier architektonicznych, komunikacyjno-informacyjnych oraz cyfrowych, utrudniających osobom niepełnosprawnym, seniorom oraz ze szczególnymi potrzebami pełen udział w życiu społecznym,
- podejmowanie kompleksowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów z terenu gminy, w tym rozwój nowych form opieki i pomocy (teleopieka),
- podnoszenie wśród mieszkańców świadomości w zakresie problemów i uprawnień osób niepełnosprawnych, starszych oraz ze szczególnymi potrzebami,
- aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych (w tym zachęcanie do zatrudniania osób niepełnosprawnych, np. w warunkach pracy chronionej lub Zakładzie Aktywizacji Zawodowej),
- wsparcie dla osób spełniających kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych lub środowiskowym domu samopomocy,
- rozwijanie współpracy z samorządem powiatowym, organizacjami pozarządowymi i kościelnymi działającymi na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą,
- pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym funkcjonowaniu.

Mierniki realizacji:

- liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności,
- liczba seniorów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- liczba usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w związku z indywidualnymi potrzebami,
- liczba zatrudnionych asystentów osoby niepełnosprawnej,
- liczba stworzonych form integracji i wsparcia,

- liczba mieszkań chronionych,
- liczba podjętych inicjatyw, programów, wydarzeń i akcji,
- liczba i zakres barier w przestrzeni publicznej zlikwidowanych z myślą o osobach niepełnosprawnych/ze szczególnymi potrzebami i w wieku starszym,
- liczba organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne, ze szczególnymi potrzebami i długotrwale chore,
- liczba wolontariuszy,
- liczba członków i beneficjentów działań klubu seniora, warsztatów dla seniorów
- liczba seniorów korzystających ze wsparcia wolontariuszy,
- liczba i nakład materiałów informacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Nowy Żmigród – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy: Instytucje rządowe i samorządowe, podmioty trzeciego sektora, PFRON, fundusz zdrowia.

VI 3. KOORDYNATOR REALIZACJI STRATEGII

Zgodnie z art. 110. ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej, zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne - ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

W myśl art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej za koordynację realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych.

VI 4. MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

W niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały sformułowane cele, kierunki i mierniki efektów podejmowanych działań.

W każdym z lat obowiązywania niniejszej Strategii, do końca kwietnia każdego roku każda jednostka, która jest odpowiedzialna za realizację określonych celów i działań niniejszej strategii

sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów za rok poprzedzający. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotowuje i przedstawi Radzie Gminy raport z realizacji Strategii. Każdego roku zostanie sporządzony skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań), a raz na 3 lata sporządzony zostanie raport rozszerzony.

Sprawozdania z realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Mowa w szczególności o następujących dokumentach:

- ✓ Ocena zasobów pomocy społecznej;
- ✓ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie;
- ✓ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowy Żmigród;
- ✓ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Nowy Żmigród;
- ✓ Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Wskazane jest, aby **ewaluacja końcowa** została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata. Jednakże, w świetle obowiązujących przepisów, ewaluacja niniejszej Strategii jest fakultatywna.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- ✓ efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- ✓ skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- ✓ trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

VI 5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY FINANSOWE

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach niniejszej Strategii na lata 2021-2027 będą:

- budżet gminy;
- budżet powiatu jasielskiego;
- budżet województwa podkarpackiego;
- Fundusz Pracy;
- Narodowy Funduszu Zdrowia;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Środki na realizację niniejszej Strategii będą zabezpieczane w stosownej do potrzeb wysokości w corocznej uchwale budżetowej Rady Gminy Nowy Żmigród.

Na podstawie Uchwały Budżetowej NR XXVIII/178/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 grudnia 2020 r. przyjęto budżet Gminy Nowy Żmigród na 2021 rok.

Do przygotowania ram finansowych Strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy na 2021 r. wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej w następujących działach:

- dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii (4000 zł) rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi (126000 zł),
- dział 852 Pomoc społeczna (1947504,00 zł), w tym Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (3000,00 zł),
- dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza (110876,87 zł),
- dział 855 Rodzina (15294706,00 zł).

Po zsumowaniu powyższych wydatków prognozowanych na 2021 rok w zakresie polityki społecznej uzyskano kwotę w wysokości 17486086,87 zł, która stanowi orientacyjne ramy finansowe działań gminy w każdym roku i obszarze działań objętym niniejszą strategią na lata 2021-2027.

Należy koniecznie zauważyć, że nie jest możliwe, aby zaplanować w sposób wyczerpujący i odpowiadający potrzebom na każdy rok z przedziału lat 2021-2027 w pełni adekwatną wysokość środków przeznaczonych na realizację celów niniejszej Strategii. Jest to utrudnione zarówno przez długi okres obowiązywania dokumentu i zmienną w czasie kondycję finansową gminy, jak również zmianę obowiązujących przepisów prawnych, zwłaszcza w zakresie zmiany realizatora Programu Rodzina 500+ oraz „Dobry start” na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto należy liczyć się z wystąpieniem wielu czynników zewnętrznych, które mogą rzutować na realizację Strategii, jak stany nadzwyczajne, epidemia, zmiany klimatyczne, ruchy migracyjne ludności, różne zmiany legislacyjne i zmiany sytuacji na rynku pracy.

SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYSUNKÓW

Rys. 1. Położenie gminy Nowy Żmigród na mapie Polski, województwa i powiatu	9
Rys. 2. Mapa gminy Nowy Żmigród.....	10
Rys. 3. Herb i flaga Powiatu Jasielskiego oraz Województwa Podkarpackiego.....	11
Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy Nowy Żmigród, 2019.....	12
Wykres 2. Stan cywilny ludności w gminie Nowy Żmigród	13
Wykres 3. Liczba małżeństw zawartych w gm. Nowy Żmigród (1995-2019).....	13
Wykres 4. Szacunkowa stopa bezrobocia (2004-2019).....	16
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej w gm. NŻ wpisane do rejestru REGON (2009-2019)	17
Wykres 6. Liczba pracujących wg sektorów ekonomicznych (2006-2018).....	18
Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w l. 2002-2018.....	18
Wykres 8. Poziom wykształcenia w gm. Nowy Żmigród	20
Wykres 9. Przedszkola w gm. Nowy Żmigród - dzieci i dostępne miejsca (2008-2018)	22
Wykres 10. Współczynnik skolaryzacji w gm. Nowy Żmigród (2003-2018).....	22
Wykres 11. Szkoły podstawowe w gm. Nowy Żmigród (2008-2018).....	23
Wykres 12. Licea ogólnokształcące w gm. Nowy Żmigród (2008-2018).....	24
Wykres 13. Ćwiczący w klubach sportowych w gm. Nowy Żmigród (2008-2018).....	25
Wykres 14. Przestępstwa stwierdzone w gm. Nowy Żmigród (2012-2019).....	27
Wykres 15. Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gm. Nowy Żmigród (2012-2019)	28
Wykres 16. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.....	40
Tabela 1. Placówki oświatowe w gm. Nowy Żmigród w roku szk. 2018/2019.....	23
Tabela 2. Przestępstwa na terenie gm. Nowy Żmigród (2018-2020).....	27
Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Nowym Żmigrodzie	39
Tabela 4. Powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS	40
Tabela 5. Struktura odbiorców pomocy społecznej wg aktywności zawodowej	43
Tabela 6. Rodzaje i ilość świadczeń udzielanych przez GOPS w l. 2018-2020	46
Tabela 7. Wskaźniki z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	51

Tabela 8. Przepięstwa/wykroczenia pod wpływem środków odurzających w l. 2018-2020..	58
Tabela 9. Dane z działalności Gminnego Punkt Konsultacyjnego.....	61
Tabela 10. Liczba interwencji związanych z przemocą domową	64
Tabela 11. Liczba procedur "Niebieskiej Karty"	65
Tabela 12. Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych <i>postępowañ karnych</i>	66
Tabela 13. Liczebność grup badanych uczniów.....	71
Tabela 14. Analiza SWOT – polityka i problemy społeczne.	75

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec
Henryk Strzelec